

บทที่ 2

คัมภีร์อัสติชยานุพยุชนคาถาที่ตรวจสอบชำระแล้ว

เอโส โน สตุถา ตถาคโต โลกานุกมฺปิ อุปาทาย¹ ปณิธานโต
ปญฺชาย สมตีส ปารมีโย ปุเรตฺวา² ยาว เวสฺสนฺตรภาโว ตาวาคโต ตตฺถ
ธฺตฺวา ปารมีกฺฎิ³ คเหตุวา ตโต จิตฺวา ตฺสฺสิตทวเน⁴ นิพฺพตฺติตฺวา สฺนฺนิ-
ปติเตหิ ทสฺสทสฺสจกฺกฺวาวาสิทิ⁵ เทเวหิ กาโลชนฺเต มหาวีราติ⁶ เอวมาทินา
อาชาจโต⁷ ตโต จิตฺวา สกฺขรราชฺกุเล นิพฺพตฺติตฺวา ทสฺมาเส ปรีปฺญฺณ
มาตฺกฺจฺจโต นิภฺขมิตฺวา สมฺปตฺติชาโต อุตฺตเรนาภิมฺโข สตฺตปทวิทฺทาเรน⁸ คนฺตฺวา
ทสฺสทสฺสโลภชาตุํ โวโลเกนฺโต อตฺตนา⁹ อตฺตตริตรํ อปฺสฺสนฺโต¹⁰ อคฺโคหมสฺมิ¹¹
โลกสฺส เชฎฺโฐหมสฺมิ โลกสฺสาติ อาสภิวาจํ นิจฺจนาเรตฺวา สมฺปตฺติ อนฺภวิตฺวา
เอกฺกนฺตีส วสฺसानิ ทราวาสํ อชฺฌาวาสิตฺวา จตฺตารี นิमितฺตานิ ทิสฺวา

¹อุปาทาย. ล1. อุปุปาทาย

²ล1, ล2, ล3, ล4. ปุเรตฺวา

³ล1. ปารมีกฺฎิ

⁴ทุกฉบับ ตฺสฺสิตทวเน

⁵ล1. ทสฺสทสฺสจกฺกฺวาวาสิทิ. ล3. ทสฺสทสฺสจกฺกฺวาวาสิทิ

⁶มหาวีราติ

⁷ล1, ท. อาจโต

⁸ล1. สตฺตปทวิทฺทาเรน

⁹ล1. อตฺตนา

¹⁰ล1, ล4. อปฺสฺสนฺโต

¹¹ล1, ล2. อคฺโคหมสฺมิ

มหาสมุปตติ¹² ปหาย มหาภินิภขมณ¹³ อโนมาส นทียา ตีเร¹⁴ ปพพชิตวา
 อุกุมพรวเน¹⁵ ฉพพสุสานิ¹⁶ มหาปธานํ ปททิตวา วิสาชปฺณณมาຍํ สุชาตาย
 ทินฺนํ มธฺปาชาสํ สมฺปฏิจฺฉิตตวา เนรณฺชราย นทียา ตีเร ปรีกฺขชิตวา มหา-
 วรสนฺเท ทิวาวิหารํ กตฺวา สายณฺหสมเย¹⁷ โสตุถิเยน ทินฺนํ อฏฺฐมตฺถมณฺณี¹⁸
 คเหตุวา ชยญฺฐานํ โพธิรุกฺขมุลํ อฺปนฺนตฺวา ตินฺนํ สนฺถวริตฺวา¹⁹ น ตาวิมํ
 ปลฺลํกํ ภินฺทิสฺสามิ ยาว เม²⁰ อฺนฺปาทาย อาสเวหิ จิตฺตํ วิมฺมุจฺฉิสฺสตีติ²¹
 ปฏฺิณฺญํ กตฺวา ปาจันทิสากิมฺโข นิสฺสิตฺวา สุริเย อตฺถกฺมิตฺเตเชว²² มารพลํ
 วิธมิตฺวา ปลฺลํกํ²³ อากฺขชิตฺวา อฺฐํ กายํ ปณฺชาย ปริมุขํ สติ อฺปฏฺฐเปตฺวา
 ทิมํ²⁴ อสฺสสามิ ทิมํ ปสฺสสามิ รสฺสํ อสฺสสามิ²⁵ รสฺสํ ปสฺสสามิติ ปชานนฺโต
 สพฺพกายปฏฺิสฺสเวทํ อสฺสสิสฺสามิ สพฺพกายปฏฺิสฺสเวทํ ปสฺสสิสฺสามิ ปสฺสสมฺภยํ กายสงฺขารํ

¹²ล.1 มหาสมุปตติ

¹³ล.2. มหาภินิภขมณ

¹⁴ล1, ล2, ล3, ล4. ตีเร

¹⁵ล1, ท. อุกุมพรวเส. ล3. อุกุมพรวรสเส

¹⁶ล1. พวสุสานิ

¹⁷ล1, ล4. สายณฺหสมเย

¹⁸ล3, ร. อฏฺฐมตฺถมณฺณี. ท. อฏฺฐมตฺถมณฺณี

¹⁹ล1, ล3, ท. สนฺถวริตฺวา. ล2. สนฺถวริตฺวา

²⁰ล1. ยาวิเม

²¹ล2, ล3. วิมฺมุจฺฉิสฺสตีติ. ล1, ล4. วิมฺมุจฺฉิสฺสตีติ

²²ล1, ล2, ล3, ล4. อตฺถกฺมิตฺเตเชว

²³ล1, ล4. ปลฺลํกํ

²⁴ล1. ทิม

²⁵ล1. อสฺสสฺสามิ

อสฺสสิสฺสามิ ปสฺสมุภยํ ภายสงฺขาร^{๒๖} ปสฺสสิสฺสามิ ปิตฺติปภิสฺสเวทํ อสฺสสิสฺสามิ
 ปิตฺติปภิสฺสเวทํ^{๒๗} ปสฺสสิสฺสามิ ปิตฺติปภิสฺสเวทํ อสฺสสิสฺสามิ สฺขปภิสฺสเวทํ^{๒๘} อสฺสสิสฺสามิ
 สฺขปภิสฺสเวทํ ปสฺสสิสฺสามิ จิตฺตสงฺขารปภิสฺสเวทํ^{๒๙} อสฺสสิสฺสามิ จิตฺตสงฺขารปภิสฺสเวทํ
 ปสฺสสิสฺสามิ ปสฺสมุภยํ จิตฺตสงฺขาร^{๓๐} อสฺสสิสฺสามิ ปสฺสมุภยํ จิตฺตสงฺขาร
 ปสฺสสิสฺสามิ จิตฺตปภิสฺสเวทํ อสฺสสิสฺสามิ จิตฺตปภิสฺสเวทํ ปสฺสสิสฺสามิ อภิปฺโปมทฺยํ
 จิตฺตํ อสฺสสิสฺสามิ อภิปฺโปมทฺยํ จิตฺตํ ปสฺสสิสฺสามิ สมากทฺหํ จิตฺตํ อสฺสสิสฺสามิ
 สมากทฺหํ จิตฺตํ ปสฺสสิสฺสามิ วิโมจยํ จิตฺตํ อสฺสสิสฺสามิ วิโมจยํ จิตฺตํ ปสฺสสิสฺสามิ
 อนิจฺจานุปฺสฺสี^{๓๑} อสฺสสิสฺสามิ อนิจฺจานุปฺสฺสี ปสฺสสิสฺสามิ วิราคานุปฺสฺสี^{๓๒}
 อสฺสสิสฺสามิ วิราคานุปฺสฺสี ปสฺสสิสฺสามิ นิโรชานุปฺสฺสี^{๓๓} อสฺสสิสฺสามิ
 นิโรชานุปฺสฺสี ปสฺสสิสฺสามิ ปภินิสฺสคฺคานุปฺสฺสี^{๓๔} อสฺสสิสฺสามิ ปภินิสฺสคฺคานุปฺสฺสี
 ปสฺสสิสฺสามิตฺติ. เอวํ สพฺเพสํ สมถกมฺมภูฏานานํ^{๓๕} มุกฺกุตํ อานาปานสติกมฺมภูฏานํ
 ลิกฺขณฺโต อสฺสสิสฺสามิ วิวิชํ อารพฺภณฺโต อฺปฺภุจฺฉิตฺสโต^{๓๖} อฺปฺปมฺภูฏสฺสโต ปสฺสทฺชกาโย
 อสฺสารทฺชกาโย สมากทฺหจิตฺโต เอกคฺคจิตฺโต วิวิจฺเจว กามะหิ วิวิจฺจ อกฺุสฺเลหิ

^{๒๖}ล1, ล2. ปิตฺติปภิสฺสเวทํ

^{๒๗}ล2. สฺขปภิสฺสเวทํ

^{๒๘}ล2, ท. จิตฺตสงฺขารปภิสฺสเวทํ. ล1. จิตฺตสงฺขาร ปภิสฺสเวทํ

^{๒๙}ล1, ล3, ท. จิตฺตสงฺขาร

^{๓๐}ล1. อนิจฺจานุปฺสฺสี

^{๓๑}ล1. อนิจฺจานุปฺสฺสี

^{๓๒}ล1. วิราคานุปฺสฺสี

^{๓๓}ล1. นิโรชานุปฺสฺสี

^{๓๔}ล1. ปภินิสฺสคฺคานุปฺสฺสี

^{๓๕}ล3. สมถกมฺมภูฏานํ

^{๓๖}ล2, ร. อฺปฺภุจฺฉิตฺ สโต

วมุเมหิ สวิตกุกั สวิจาร์ วิเวกขั ปิติสุขั ปฐม^{๓๗} ฌาน^{๓๘} อุปสมุปชชั วิหริตฺวา
 วิตกุกุจิวารานัน วุปสฺมา^{๓๙} อชฺฌตฺตํ สมุปสาทนํ เจตโส เอโกทิกาวอ อวิตกุกั
 อวิจาร์ สมาริขั ปิติสุขั ทุติยํ ฌาน^{๔๐} อุปสมุปชชั วิหริตฺวา ปิตฺยา จ^{๔๑}
 วิราดา อุกฺเขทโก จ วิหริตฺวา สโต จ สมุปชาโน สุขญจ กาเยน
 ปณฺธิสฺสเวทิตฺวา ยนฺตํ อริยา อากฺขณฺติ อุกฺเขทโก สติมา สุขวิหาริติ^{๔๒} ตติยํ
 ฌานํ อุปสมุปชชั วิหริตฺวา สุขสฺส จ ปหานา ปุพฺเพว โสมนสฺสโทมนสฺसानัน
 อตฺถคฺมา^{๔๓} อทุกฺขมสฺสํ อุกฺเขทาสติปาริสฺสทฺธิ^{๔๔} จตฺตถิ ฌานํ อุปสมุปชชั
 วิหริตฺวา เอวํ สมาริเต จิตฺเต ปริสฺสทฺเธ อนนฺตเณ วิคตฺตูปกฺกิลเส^{๔๕}
 มุกฺกเต กมฺมณีเย^{๔๖} ฐิตเณ อานนฺตชฺชูปตฺเต ปุพฺเพนิวาसानุสฺสตีณาถาย^{๔๗}
 จิตฺตํ อภินินฺนาเมเนโต ตสฺสา รตฺติยา ปฐฺเม^{๔๘} ยามे โสฬหิ อมตฺตฺราสี^{๔๙}

^{๓๗} ล1, ล2, .ล3, ล4. ปถม. ท. ปฐมชฺฌานัน

^{๓๘} ล1. ฌานัน. ล2. จส่าน

^{๓๙} ล1, ล2. วุปสฺมา

^{๔๐} ล1, ล2. ฌานัน

^{๔๑} ล4. ป

^{๔๒} ล1, ล2, ล3, ล4. สุขวิหาริติ

^{๔๓} ล1, ล2, .ล3, ล4. อตฺถคฺมา

^{๔๔} ล4. อุกฺเขทโก

^{๔๕} ร, ท. วิคตฺตูปกฺกิลเส

^{๔๖} ร, ท. กมฺมณีเย

^{๔๗} ล1, ล2, ปุพฺเพนิวาसानุสฺสตีณาถาย

^{๔๘} ล1, ล2, ล3, ล4. ปถเม

^{๔๙} ล1. อนตฺตฺราสี. ท. อนตฺตฺราสี

เอ้วน้าโม เอวโคตโต เอวัญญโณ^{๕๐} เอวมหาโร เอวิ สขทุกขั ปณิสัเวที
 เอวมายูปริยโนโต^{๕๑} โส ตโต จโต อมุตฺร อุกปาที ตตฺรปาสิ เอ้วน้าโม
 เอวโคตโต เอวมหาโร เอวิ สขทุกขั ปณิสัเวที^{๕๒} เอวมายูปริยโนโต โส
 ตโต จโต อิชฺฐปฺนฺโนติ^{๕๓} สากาโร^{๕๔} สอฺกฺเทศึ^{๕๕} เอกชาตาทิอเนกวิหิตึ^{๕๖}
 ปุพฺเพนิวาสึ อนฺนุสฺสริตฺวา ตสฺสาเฮว รตฺติยา มชฺฌิเม ยามเ เอวิ สมหาทีเต
 จิตฺเต ปริสฺส
 อานเณชฺฐปฺปตฺเต สตฺตานิ จตฺตูปาตญาณาย^{๕๗} จิตฺตึ อภินินฺนาเมเนโต อิเม วต
 โภณฺโต สตฺตา กายทฺจฺจฺริเตน สมนฺนาคตา วจฺจฺจฺจฺริเตน สมนฺนาคตา
 มโนทฺจฺจฺริเตน สมนฺนาคตา อริยานิ อูปวาทกา มิจฺฉาทิฏฺฐิกา
 มิจฺฉาทิฏฺฐิกามฺมสมาทานา^{๕๘} เต กายสฺส เกทา ปรมฺมรณา อปายิ ทฺคคฺคฺติ วินิปาตี^{๕๙}
 นิริยิ อูปปฺนฺนา อิเม วา ปน วต โภณฺโต สตฺตา กายสฺจฺจฺริเตน^{๖๐}

^{๕๐}ล4. เอตวัญญโณ

^{๕๑}ล1, ล2, ล3. เอวมายูปริยโนโต

^{๕๒}ล1. ปณิสัเวที. ล2, ล3, ล4. ปณิสัเวที

^{๕๓}ล2. อิชฺฐปฺนฺโนติ. ร, ท. อิชฺฐปฺนฺโนติ

^{๕๔}ล1, ล2. สากาโร

^{๕๕}ล2, ล4. สอฺกฺเทศึ

^{๕๖}ล2. เอก ชาตาทิ อเนกวิหิตึ

^{๕๗}ล1. จตฺตูปาตญาณาย. ล4. จตฺตูปาตญาณาย

^{๕๘}ล1. มิจฺฉาทิฏฺฐิกามฺมสมาทานา. ท. มิจฺฉาทิฏฺฐิกามฺมสมาทานา

^{๕๙}ล1. วินิปาตี

^{๖๐}ล1, ล2, ล3. กายสฺจฺจฺริเตน

สมนุคตา วีสฺยฺจฺริเตน^{๕๑} สมนุคตา มโนสฺยฺจฺริเตน^{๕๒} สมนุคตา
 อริยานํ อนุปฺวาทกา สมฺมาทิฏฺฐิกา สมฺมาทิฏฺฐิกมฺมสมาทานา เต กายสฺส
 เกทา ปรมฺมรณา สฺคฺติ สคฺคโลกิ^{๕๓} อุปฺปนฺนาติ ฯ อิติ ทิพฺเพน จกฺขฺณา วิสฺสุเชน
 อติกนฺตมานุสฺสเกน สฺตฺเต ปสฺสิตฺวา จวมาเน อุปฺชฺชมาเน ทิเน^{๕๔} ปณีเต^{๕๕}
 สฺวณฺเณ^{๕๖} กุพฺพณฺเณ สฺคฺเต^{๕๗} ทฺคฺคเต ยถากมฺมฺปเต^{๕๘} สฺตฺเต ปชานิตฺวา
 ตสฺสาเยว รตฺติยา ปจฺฉิเม ยามे เอวํ สฺมาหิตे จิตฺเต ปรีสฺสุเช
 ปรีโธทาเต อนนฺคเณ^{๕๙} วิคตฺตฺปกฺกิลเส มุทฺตฺเต กมฺมฺนิเย ฐิตे อานณฺ-
 ชฺชปฺตฺเต อาสวานํ ชยญาณาย วิปสฺสนาจิตฺตํ อภินฺนนาเมนฺโต อวิชฺชาปจฺจยา
 สงฺขารา สงฺขารปจฺจยา วิญฺญาณํ วิญฺญาณปจฺจยา นามรูปํ นามรูปปจฺจยา
 สฬายตฺนํ สฬายตฺนปจฺจยา^{๖๐} ผสฺโส ผสฺสปจฺจยา เวทนา เวทนาปจฺจยา
 ตณฺหา ตณฺหาปจฺจยา อุปาทานํ อุปาทานปจฺจยา ภโว ภวปจฺจยา ชาตี
 ชาตีปจฺจยา ชรามรณโสภปริเทวาทฺตฺกฺชโทยมนสฺสฺสฺปายาสา สมฺภวณฺติ ฯ เอวเมตสฺส
 เกวลสฺส ทฺกฺชชฺชชฺชสฺส สมฺทโย โหติ ฯ

^{๕๑} ล1, ล2, ล3. วีสฺยฺจฺริเตน

^{๕๒} ล1, ล2, ล3. มโนสฺยฺจฺริเตน

^{๕๓} ล1, ล2. ร, ท. สคฺคํ โลกิ

^{๕๔} ล1. ทิเน

^{๕๕} ล1. ปณีเต

^{๕๖} ล1. สฺวณฺเณ

^{๕๗} ล1, ล3. สฺคฺคเต

^{๕๘} ล1. ยถากมฺมฺปเต.

^{๕๙} ล1. อนนฺคเณ. ล2. อนนฺคณฺเณ

^{๖๐} ล1. สฬายตฺนปจฺจยา

อวิชชาเตว^{๗๑} อเสสวिरาคนิโรธา สงฺขารนิโรโธ สงฺขารนิโรธา
 วิญญาณนิโรโธ วิญญาณนิโรธา นามรูปนิโรโธ นามรูปนิโรธา สฬายตนนิโรโธ^{๗๒}
 สฬายตนนิโรธา ผสฺสนิโรโธ ผสฺสนิโรธา เวทนานิโรโธ เวทนานิโรธา
 ตณฺหานิโรโธ ตณฺหานิโรธา อูปาทานนิโรโธ อูปาทานนิโรธา ภวนิโรโธ
 ภวนิโรธา ชาตนิโรโธ ชาตนิโรธา ชรามรณโสภปริเทวทุกฺขโทมนสฺสุปายาสา
 นิร์ชฺชณฺติ ฯ เอวเมตสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส นิโรโธ โหติ ฯ สฬเพ เวต โภณฺโต
 สงฺขารา อนิจฺจา สฬเพ สงฺขารา ทุกฺขา สฬเพ สงฺขารา อนตฺตาติ เอว
 ปุณฺปุณฺนี ปจฺจยาการชานนจิตฺตปุพฺพกํ ติลกฺขนฺวิปฺสฺสํ มหาวชิรญาณสงฺฆาตํ^{๗๓}
 วิปฺสฺสนาญาณํ อูปฺปาเทตฺวา อนฺุโลมญาณํ ปตฺวา ตทฺนนฺตรํ โคตรฺภญาณํ
 ตทฺนนฺตรํ สกฺกาเยทิสฺส วิจิกฺกฺจาสิลฺพพตฺปรามาสฺสญฺโยชนฺจฺเจทฺทํ^{๗๔} โสตาปตฺติ-
 มคฺคญาณํ ตทฺนนฺตรํ โสตาปตฺติผลญาณํ ตทฺนนฺตรํ ปจฺจเวกฺขนฺญาณํ เตน
 มคฺคญาเณน เจว ปจฺจเวกฺขนฺญาเณน จ อิทํ ทุกฺขํ อยํ ทุกฺขสมฺมุทฺโย อยํ
 ทุกฺขนิโรโธ อยํ ทุกฺขนิโรธคามินีปฺฏิปทาติ^{๗๕} จตฺตารี อริยสฺสจฺจานิ ปสฺสิตฺวา
 อภิชานิตฺวา ปุณฺเรว ติลกฺขนฺสงฺขารารมฺมณํ วิปฺสฺสนาญาณํ อูปฺปาเทตฺวา อนฺุโลม-
 ญาณํ ปตฺวา ตทฺนนฺตรํ โวทานญาณํ^{๗๖} ตทฺนนฺตรํ กามราคพฺยาปาทนฺกํ^{๗๗}
 สกฺทาคามิ ๗ มคฺคญาณํ ตทฺนนฺตรํ สกฺทาคามิผลญาณํ ตทฺนนฺตรํ ปจฺจเวกฺขนฺญาณํ เตน
 มคฺคญาเณน เจว ปจฺจเวกฺขนฺญาเณน จ อิทํ ทุกฺขํ อยํ ทุกฺขสมฺมุทฺโย อยํ

^{๗๑}ล. ๒. อวิชชาเตว

^{๗๒}ล. ๒. สฬายตนนิโรโธ

^{๗๓}ล. ๑. มหาวชิรญาณสงฺฆาตํ. ล. ๒. มหาวชิรญาณสงฺฆาตํ.

^{๗๔}ล. ๑, ล. ๓. สกฺกาเยทิสฺส วิจิกฺกฺจาสิลฺพพตฺปรามาสฺสญฺโยชนฺจฺเจทฺทํ

^{๗๕}ล. ๑, ล. ๓, ล. ๔. ทุกฺขนิโรธคามินีปฺฏิปทาติ

^{๗๖}ล. ๑. โวทาปญาณํ. ล. ๒. โวทาปนญาณํ ล. ๓. โวทานปญาณํ

^{๗๗}ล. ๒. กามราคพฺยาปาทนฺกํ

ทุกุขนิโรธ อัย ทุกุขนิโรธคามินีปฏิปทาติ จตุตถาริ อริยสัจจานิ ปสฺสิตฺวา
 อภิชาตินฺตฺวา ปุณฺเรว ติลกฺุขณสงฺขารารมฺมณํ วิปสฺสนาญานํ อุปฺปาเตตฺวา อนฺุโลม-
 ญานํ ปตฺวา ตทหนฺตฺรํ อนวเสสฺสกาทรคยาพฺยาปาทจฺเจทกฺร^{๗๕} อนาคามิมคฺคญานํ
 ตทหนฺตฺรํ อนาคามิผลญานํ ตทหนฺตฺรํ ปจฺจเวกฺุขณญานํ เตน มคฺคญาเณน เจว
 ปจฺจเวกฺุขณญาเณน จ อิทํ ทุกุขํ อัย ทุกุขสมฺมุทฺโย อัย ทุกุขนิโรธ อัย ทุกุขนิโรธ-
 คามินีปฏิปทาติ จตุตถาริ อริยสัจจานิ ปสฺสิตฺวา อภิชาตินฺตฺวา ปุณฺเรว ติลกฺุขณ-
 สงฺขารารมฺมณํ วิปสฺสนาญานํ อุปฺปาเตตฺวา อนฺุโลมญานํ ปตฺวา ตทหนฺตฺรํ
 โวทานญานํ ตทหนฺตฺรํ สฺวาสนรฺูปราคอรฺูปราคมาณอฺุทฺทจฺจอวิชฺชาสญฺุโยชนานํ^{๗๖}
 นิรวเสสฺสปฺุพฺพานกฺรํ สฺพพญฺุญฺุตญานปทญฺุฐานํ^{๗๗} อรหตฺตมคฺคญานํ ตทหนฺตฺรํ อรหตฺตผลญานํ
 ตทหนฺตฺรํ สฺพพญฺุญฺุตญานสงฺขาทํ ปจฺจเวกฺุขณญานํ ปตฺวา อิทํ ทุกุขํ อริยสัจจํ
 ตํ โข ปนิตํ อริยสัจจํ ปริญฺุญฺุชฺชํ ตํ โข ปนิตํ ทุกุขํ อริยสัจจํ ปริญฺุญาตํ
 อิทํ ทุกุขํ สมฺมุทฺยํ อริยสัจจํ ตํ โข ปนิตํ ทุกุขสมฺมุทฺยํ อริยสัจจํ ปหาตพฺพิ
 ตํ โข ปนิตํ ทุกุขสมฺมุทฺยํ อริยสัจจํ ปหีนํ อิทํ ทุกุขนิโรธํ อริยสัจจํ ตํ
 โข ปนิตํ ทุกุขนิโรธํ อริยสัจจํ สจฺจนิกาตพฺพิ ตํ โข ปนิตํ ทุกุขนิโรธํ
 อริยสัจจํ สจฺจนิกตํ ทุกุขนิโรธคามินีปฏิปทา^{๗๘} อริยสัจจํ ตํ โข ปนิตํ
 ทุกุขนิโรธคามินีปฏิปทา อริยสัจจํ ภาเวตพฺพิ ตํ โข ปนิตํ ทุกุขนิโรธ-
 คามินีปฏิปทา อริยสัจจํ ภาวิตนฺติ เอวํ เตนว ติปริวญฺุเณน^{๗๙} ทฺวาทสกา-
 เรน^{๘๐} สฺวิสฺสุทฺเชน ยถาภูตญานทสฺสนสงฺขาทเณน มคฺคญาเณน เจว ปจฺจเวกฺุขณ-

^{๗๕}ล1. อนวเสสฺสกาทรคยาพฺยาปาทจฺเจทกฺร
^{๗๖}ล1. สฺวาสนรฺูปราคอรฺูปราคมาณอฺุทฺทจฺจอวิชฺชาสญฺุโยชนานํ
^{๗๗}ล1. สฺพพญฺุญฺุตญานปทญฺุฐานํ
^{๗๘}ล1, ล2, ล3, ล4. ทุกุขนิโรธคามินีปฏิปทา
^{๗๙}ล1, ล2, ล3. ติปริวชฺเชน
^{๘๐}ล2. ทฺวาทสกาเรน

ญาณน จ จตตาริ อริยสัจจاني ปัสสิตฺวา อภิชาเนตฺวา^{๕๔} พุทฺโธ หุตฺวา
 สเทวเก โลเก สมารเก สพรหมเก สสสมณพฺรหฺมณิษา^{๕๕} ปชาย สเทว-
 มนุสฺสาย อนุตฺตรํ สมนุสฺสพฺโพธิ^{๕๖} อภิสมฺพุทฺโธ ปจฺจณฺญาสี^{๕๗} ฯ

อถสฺส อกฺุปฺปา เม วิมุตฺติ อยมฺนฺติมา ชาติ นตฺถิทานิ ปุณฺพภโวติ
 เอวํ ญาณทสฺสนํ อุกฺุปฺปาทิ ฯ โส ตโต ปรี ตสฺมิเยว โปธิปลฺลงฺเก^{๕๘} อิมํ
 อุตฺถานํ อุตฺถาเนสิ

อเนกชาติสํสาริ	สนฺธาวิสฺสํ ^{๕๙}	อนิพฺพิสํ
คหการํ คเวสนฺโต	ทุกฺุชา	ชาติ ปุณฺปฺปุนํ
คหการก ภิภูวฺโรสิ	ปุณฺ	เคหํ น กาทสิ
สพฺพา เต ผาสฺกา ภคฺคา	คหฺกุณฺ	วิสฺขตฺติ ^{๖๐}
วิสฺขารคตํ จิตฺตํ	ตณฺหานํ	ชยมชฺชฺคคาติ ฯ
ปฺรหมยามํ นิฏฺฐิตํ ฯ		

^{๕๔} ล1. อภิชาเนตฺวา

^{๕๕} ล1, ล2, ล3. สสมณพฺรหฺมณิษา

^{๕๖} ล2. สมนุสฺสพฺโพธิ

^{๕๗} ล4. ปจฺจณฺญาสี

^{๕๘} ล2, ล3. โปธิปลฺลงฺเก

^{๕๙} ล1. สนฺธาวิสฺสํ

^{๖๐} ล1, ล2, ล3, ล4. วิสฺขตฺติ

อถโฆ ภควา สากาวิ สอุทเทส เอกชาตาทิก^{๑๑} อเนกวิทิต์ ปุพเพ-
 นิवासึ อนุสฺสริตฺวา ตสฺสาเยว รตฺติยา มชฺฌิเม ยามเ เอวิ สมหิตเต จิตฺเต^{๑๒}
 ปริสฺสุทฺเต ปริโยทาทเต อนงฺคเณ วิคฺคูปกฺกิลเส มุทฺทฺเต กมฺมนิเย ฐิตเ อาเนญ-
 ชฺชุปฺตเต สตฺตานํ จุตฺตปฺปาทญานาย^{๑๓} จิตฺตํ อภินฺนนาเมนฺโต อิเม วต โภณฺโต
 สตฺตา กายสฺจฺจริเตน สมนฺนาคตา วจฺจฺจฺจริเตน สมนฺนาคตา มโนสฺจฺจริเตน
 สมนฺนาคตา อริชานํ อนุปฺวาทกา มิจฺจาทิฏฺฐิกาย^{๑๔} มิจฺจาทิฏฺฐิกมฺมสมาทานา เต
 กายสฺส เกทา ปรมฺมรณา อปายํ ทฺคฺคฺติ วินิปาตํ นิริยํ^{๑๕} อนุปฺนฺนาติ อิเม
 วา ปน วต โภณฺโต สตฺตา กายสฺจฺจริเตน^{๑๖} สมนฺนาคตา วจฺจฺจฺจริเตน^{๑๗}
 สมนฺนาคตา มโนสฺจฺจริเตน^{๑๘} สมนฺนาคตา อริชานํ อนุปฺวาทกา^{๑๙} สมนฺมาทิฏฺฐิกาย
 สมนฺมาทิฏฺฐิกมฺมสมาทานา เต กายสฺส เกทา ปรมฺมรณา สฺคฺติ^{๑๐๐} สฺคฺคโลกิ
 อนุปฺนฺนาติ อิติ ทิพฺเพน จกฺขฺณา วิสฺสุทฺเตน อติกนฺตมานุสฺสเกน^{๑๐๑} สตฺเต^{๑๐๒}

^{๑๑} ล1. เอกชาตาทินิ. ท, ล3. เอกชาตาทินิ

^{๑๒} ล2. จิตฺโต

^{๑๓} ล4. จุตฺตปฺปาทญานาย

^{๑๔} ล2. มิจฺจาทิฏฺฐิกมฺมสมาทานา

^{๑๕} ทฺคฺคฺบับ นิริยํ

^{๑๖} ล1, ล2, ล3. กายสฺจฺจริเตน

^{๑๗} ล1, ล2, ล3. วจฺจฺจฺจริเตน

^{๑๘} ล1, ล2, ล3. มโนสฺจฺจริเตน

^{๑๙} ล1, ล3. อนุปฺวาทกา

^{๑๐๐} ล3. สฺคฺคฺติ

^{๑๐๑} ล2, ล3, ล4., ร, ท. อติกนฺตมานุสฺสเกน

^{๑๐๒} ล1. สฺเต

ปัสสัติวาทา จวมาเน¹⁰³ อุปุปชชมาเน ทิเน¹⁰⁴ ปณิเต¹⁰⁵ สวณฺเณ¹⁰⁶
 ทพฺพณฺเณ สุตเต ทุคฺคเต¹⁰⁷ ยถากมฺมุเปเต¹⁰⁸ สตุเต ปชานิตฺวาทา ตสฺสาเยว
 รัตติยา มชฺฌิเม¹⁰⁹ ยามเ เอวํ สมหิตเต จิตฺเต¹¹⁰ ปริสฺสกุเช ปวิโยกาเต
 อนนฺดณฺเณ วิคตฺตูปกิเลเส¹¹¹ มุกฺกุเต กมฺมุนิเย จิตฺเต อานนฺนุชฺชปฺตฺเต อาสวานํ
 ขยญาณาย วิปัสสนาจิตฺตํ อภินินฺนาเมนุโต อวิชฺชาปจฺจยา สงฺขาราทา สงฺขารปจฺจยา¹¹²
 วิญฺญาณํ วิญฺญาณปจฺจยา นามรูปํ นามรูปปจฺจยา สฬายตฺนํ สฬายตฺนปจฺจยา
 ผสฺสโส ผสฺสปจฺจยา เวทนา เวทนาปจฺจยา ตณฺหา ตณฺหาปจฺจยา อูปาทานํ
 อูปาทานปจฺจยา ภโว ภวปจฺจยา ชาตี ชาตีปจฺจยา ชรามรณโสกปริเทวทุกฺข-
 โทมนสฺสอุปาสาสา สมฺภวณฺติ ฯ เอวเมตสฺส เภวลสฺส ทฺกฺขทฺทฺทฺทฺทฺส¹¹³ สมฺทโย¹¹⁴
 โหติ ฯ

¹⁰³ ล1. จวมาเน

¹⁰⁴ ล1. ทิเน

¹⁰⁵ ล1. ปณิเต

¹⁰⁶ ล2. สวณฺเณ

¹⁰⁷ ล. ทุคฺคเต

¹⁰⁸ ล1, ล2. ยถากมฺมุเปเต ร, ท. ยถากมฺมุเปเต

¹⁰⁹ ล1. มชฺฌิเม. ล3. ปจฺฉิเม

¹¹⁰ ล2. ปิตฺเต

¹¹¹ ล2. วิคตฺตูปกิเลเส ร, ท, ล3. วิคตฺตูปกิเลเส

¹¹² ล2. สํขารปจฺจยา

¹¹³ ล1, ล2, ล3. ทฺกฺขทฺทฺทฺทฺส

¹¹⁴ ล2. สมฺทโย

อวิชชาชยเตวฺว อเสสวिरาคนิโรธา สงฺขารนิโรโธ สงฺขารนิโรธา
 วิญญานนิโรโธ วิญญานนิโรธา นามรูปนิโรโธ¹¹⁵ นามรูปนิโรธา สฬายตนนิโรโธ¹¹⁶
 สฬายตนนิโรธา ผสฺสนิโรโธ ผสฺสนิโรธา เวทนานิโรโธ เวทนานิโรธา ตณฺหา-
 นิโรโธ ตณฺหานิโรธา อูปาทานนิโรโธ อูปาทานนิโรธา ภวนิโรโธ ภวนิโรธา
 ชาตนิโรโธ ชาตนิโรธา ชรามรณโสภปริเทวทุกฺขโทมนสฺสุปายาสา นิร์ชฺชณฺติ ฯ
 เอวเมตสฺส เกวลสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส นิโรโธ โหติ ฯ สฬเพ เวต โภจนฺโต
 สงฺขารา¹¹⁷ อนิจฺจา สฬเพ สงฺขารา ทุกฺขา สฬเพ สงฺขารา อนตฺตาติ
 เอวํ ปฺนปฺปํ ปจฺจยาการชานนิจิตฺตปฺพพกํ ติลกฺขณวิปสฺสกํ มหาวิชฺรญาณสงฺฆาตํ
 วิปสฺสนาญานํ อูปฺปาเทตฺวา อนฺุโลมญานํ ปตฺวา ตทนนฺตรํ โคตฺรญฺญานํ ตทนนฺตรํ
 สกฺกาเยทิสฺส วิจิจฺจฉานสึลฺลพฺพตฺตปรามาสฺสโยชฺชนจฺเจทกฺร¹¹⁸ ตทนนฺตรํ โสตาปตฺติมคฺคญานํ¹¹⁹
 ตทนนฺตรํ โสตาปตฺติมคฺคญานํ ตทนนฺตรํ ปจฺจเวกฺขณญานํ เตน มคฺคญาเณน เจว
 ปจฺจเวกฺขณญาเณน จ อิทํ ทุกฺขํ อยํ ทุกฺขสมฺภโย อยํ ทุกฺขนิโรโธ อยํ
 ทุกฺขนิโรธคามินิปฺปฏิปทาติ¹²⁰ จตฺตารี อริยสจฺจจานิ ปสฺสิตฺวา อภิชานิตฺวา ปฺนเรว¹²¹
 ติลกฺขณสงฺขารารมฺมณํ วิปสฺสนาญานํ อูปฺปาเทตฺวา¹²² อนฺุโลมญานํ ปตฺวา
 ตทนนฺตรํ โวทานญานํ ตทนนฺตรํ กามราคะปาทตฺนุกรํ สกฺทาคามิมคฺคญานํ
 ตทนนฺตรํ สกฺทาคามิมลญานํ ตทนนฺตรํ ปจฺจเวกฺขณญานํ เตน มคฺคญาเณน เจว

¹¹⁵ ล1. นามรูปนิโรโธ

¹¹⁶ ล1. สฬายตนนิโรโธ

¹¹⁷ ล1, ล3. สฬขารา

¹¹⁸ ล1, ล2. สกฺกาเยทิสฺส วิจิจฺจฉานสึลฺลพฺพตฺตปรามาสฺสโยชฺชนจฺเจทกฺร

¹¹⁹ ล2. โสตาปตฺติมคฺคญาเณน

¹²⁰ ล4. ทุกฺขนิโรธคามินิปฺปฏิปทาติ

¹²¹ ล2. ปฺนเรว

¹²² ล1, ล2, ล3. อูปฺปาเทตฺวา

ปรจุเวกษณณาณเณ จ อิทํ กุกฺขํ อัยํ กุกฺขสมฺภโย อัยํ กุกฺขนิโรธอ อัยํ
 กุกฺขนิโรธคามินีปฏิปทาติ¹²³ จตฺตารี อริยสจฺจานิ ปสฺสิตฺวา อภิชานิตฺวา
 ปุณฺเรว¹²⁴ ติลกฺษณสงฺขารารมฺมณํ วิปสฺสนาณานํ อุปฺปาเทตฺวา อนฺุโลมณานํ¹²⁵
 ปตฺวา ตทหนฺตรํ โวทานณานํ ตทหนฺตรํ อนวเสสฺสกาทรากฺขยาปาทจฺเจทฺทวํ
 อนาคามิมคฺคณานํ ตทหนฺตรํ อนาคามิผลณานํ ตทหนฺตรํ ปรจุเวกษณณานํ เตน
 มคฺคณาณเณ เจว ปรจุเวกษณณาณเณ จ อิทํ กุกฺขํ อัยํ กุกฺขสมฺภโย อัยํ กุกฺขนิโรธอ
 อัยํ กุกฺขนิโรธคามินีปฏิปทาติ จตฺตารี อริยสจฺจานิ ปสฺสิตฺวา อภิชานิตฺวา ปุณฺเรว
 ติลกฺษณสงฺขารารมฺมณํ วิปสฺสนาณานํ อุปฺปาเทตฺวา อนฺุโลมณานํ ปตฺวา ตทหนฺตรํ
 โวทานณานํ ตทหนฺตรํ สวาสนรฺูปราครฺูปราครฺูปรากฺมาทรฺูทฺุจฺจอวิชฺชาสณฺุโยชฺชานนํ¹²⁶
 นีรวเสสฺสปฺพานกรํ สพฺพญฺุตฺตณานปรกฺุฐานนํ¹²⁷ อรหตฺตมคฺคณานํ ตทหนฺตรํ
 อรหตฺตผลณานํ ตทหนฺตรํ สพฺพญฺุตฺตณานสงฺขาทํ¹²⁸ ปรจุเวกษณณานํ ปตฺวา
 อิทํ กุกฺขํ อริยสจฺจํ ตํ โช¹²⁹ ปนินทํ กุกฺขํ อริยสจฺจํ ปรินฺุญฺเญยฺยํ ตํ
 โช ปนินทํ กุกฺขํ อริยสจฺจํ ปรินฺุญาตํ อิทํ กุกฺขสมฺภยํ อริยสจฺจํ ตํ โช
 ปนินทํ กุกฺขสมฺภยํ อริยสจฺจํ ปหาตพฺพิ ตํ โช ปนินทํ กุกฺขสมฺภยํ ปนิน
 อิทํ กุกฺขนิโรธอ อริยสจฺจํ ตํ โช ปนินทํ กุกฺขนิโรธอ อริยสจฺจํ สจฺจิกาตพฺพิ
 ตํ โช ปนินทํ กุกฺขนิโรธอ อริยสจฺจํ สจฺจิกิตฺตํ อิทํ กุกฺขนิโรธคามินีปฏิปทา¹³⁰

¹²³ ล4. กุกฺขนิโรธคามินีปฏิปทาติ

¹²⁴ ล2. ปุณฺเรว

¹²⁵ ล1. อนฺุโลมณาน

¹²⁶ ล1, ล3. สวาสนรฺูปราครฺูปรากฺมาทรฺูทฺุจฺจอวิชฺชาสณฺุโยชฺชานนํ

¹²⁷ ล2. สพฺพญฺุตฺตณานปรกฺุฐานนํ

¹²⁸ ล2. สพฺพญฺุตฺตณานสงฺขาทํ

¹²⁹ ล1, ล2, ล4. ตจฺุชอ

¹³⁰ ล4. กุกฺขนิโรธคามินีปฏิปทา

อริยสัจจ์ ตั โข ปนิกั ทุกุขนิโรธคามินีปฏิปทา¹³¹ อริยสัจจ์ ภาเวตพพ
 ตั โข ปนิกั ทุกุขนิโรธคามินีปฏิปทา อริยสัจจ์ ภาเวตุนติ เอวิ เตเนว
 ติปริวญญเณ¹³² ทวาทสภาเรน¹³³ สุวิสุทฺเษน ธตถาภุตถาณทสฺสนสงฺฆาเตน¹³⁴
 มคฺคญาเณ เจว ปจฺจเวกฺขณญาเณ จ จตฺตารี อริยสัจฺจานิ ปสฺสิตฺวา
 อภิชานิตฺวา พุกุโข หุตฺวา สเทวเก โลเก สมารเก สพรหมเก สสฺสมณ-
 พฺราหฺมณฺเษ ปชาย เทวมนุสฺสาย อนุตฺตรํ สมมาสมุโพธิ อภิสฺมพุกุโข
 ปจฺจญฺญาสิ¹³⁵ ฯ

อถสฺส อกุปฺปา เม วิมุตฺติ อสมนฺตฺติมา ชาติ นตฺถิทานิ ปุนพฺภวตฺติ
 เอวิ ญาณทสฺสนํ อุกปาติ ฯ โส ตโต ปรี ตสฺมิเษว โพธิปลฺลงฺเก อิมํ อุตฺถานํ อุกาเนสิ
 อเนกชาติสฺสํวาริ . สนฺหาวิสฺสิ อนิพฺพิสฺสิ¹³⁶
 คหการิ คเวสนฺโต ทุกุขา ชาติ ปุนปฺปุนิ
 คหการก ทิฏฺฐสฺสิ ปุน เคหิ น กาทสิ
 สพฺพา เต ฆาสฺสกา ภคฺคา คหฺกฺกํ วิสฺงฺขตฺติ¹³⁷
 วิสฺงฺขารคตฺติ¹³⁸ จิตฺตํ ตณฺหานํ ชยมชฺฌคาคิ ฯ
 มชฺฌิมชยามิ¹³⁹ นิฏฺฐิตํ

¹³¹ ล4. ทุกุขนิโรธคามินีปฏิปทา

¹³² ล1, ล3. ติปริวชฺเษน

¹³³ ล2. ทวาทสภาเรน

¹³⁴ ล4. ธตถาภุตถาณทสฺสนสงฺฆาเตน

¹³⁵ ร, ล2, ล4. ปจฺจญฺญาสิ

¹³⁶ ล2. อนิพฺพิสฺสิ

¹³⁷ ล1. วิสฺงฺขตฺติ

¹³⁸ ล3. วิสฺงฺขารคตฺติ

¹³⁹ ล4. มชฺฌิมชยามิ

อถโธ ภควา ตสฺสาเยว รตฺติยา ปจฺฉิมิ^{๑๕๐} ยามิ^{๑๕๑} ปฏิจฺจสมุปฺปากํ
 อนฺโถมปฏฺิโถม^{๑๕๒} มนสํกาสิ อวิชฺชาปจฺจยา สงฺขารํ สงฺขารปจฺจยา วิญฺญาณํ
 วิญฺญาณปจฺจยา นามรูปํ นามรูปปจฺจยา สฬายตฺนํ สฬายตฺนปจฺจยา ผสฺสํ ผสฺส-
 ปจฺจยา เวทนา เวทนาปจฺจยา ตณฺหา ตณฺหาปจฺจยา อูปาทานํ อูปาทานปจฺจยา
 ภโว ภวปจฺจยา ชาตี ชาตีปจฺจยา ชรามรณโสภปรีเทวทุกฺขโทมนสฺสุปายาสํ
 สมฺภวณฺติ ๙ เอวเมตสฺส เภวลสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส สมฺกโย โหติ ๙

อวิชฺชาเยว อเสสวिरาคนิโรธา สงฺขารนิโรโธ สงฺขารนิโรธา
 วิญฺญาณนิโรโธ วิญฺญาณนิโรธา นามรูปนิโรโธ นามรูปนิโรธา สฬายตฺนนิโรโธ
 สฬายตฺนนิโรธา ผสฺสนิโรโธ ผสฺสนิโรธา เวทนานิโรโธ เวทนานิโรธา
 ตณฺหานิโรโธ ตณฺหานิโรธา อูปาทานนิโรโธ อูปาทานนิโรธา ภวนิโรโธ ภว-
 นิโรธา ชาตินิโรโธ ชาตินิโรธา ชรามรณโสภปรีเทวทุกฺขโทมนสฺสุปายาสํ
 นิรุชฺฌณฺติ ๙ เอวเมตสฺส เภวลสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส นิโรโธ โหติ ๙

อถโธ ภควา เอตมตฺถํ วิทฺฐวา ตายํ เวลายํ อิมํ อุกานํ อุกาเนสิ
 ยทา หเว ปาตุภวณฺติ ฐมฺมา
 อาตาปิโน ฌายโต^{๑๕๓} พฺรหฺมณสฺส
 อถสฺส กงฺขา วปฺยณฺติ^{๑๕๔} สพฺพา
 ยโต ปชานาติ สหฺตฺถมฺมํ ๙

^{๑๕๐} ก. มชฺฉิมิ

^{๑๕๑} ร. ปจฺฉิมยามิ

^{๑๕๒} ล๒. อนโถมปฏฺิโถม

^{๑๕๓} ล๔. จยายโต

^{๑๕๔} ทุกฺฉมฺบ. วปฺยณฺติ

ยทา หเว ปาตุภวนฺติ ธมฺมา
 อาตาปีโน ฌายโต พุราหฺมณสฺส
 อถสฺส กงฺขา วปฺชนฺติ สพฺพา
 ยโต ธฺยํ ปจฺจยानํ อเวทึ¹⁴⁵ ฯ

ยทา หเว ปาตุภวนฺติ ธมฺมา
 อาตาปีโน ฌายโต พุราหฺมณสฺส
 วิชฺชุปฺย¹⁴⁶ ติฏฺฐติ มารเสนํ
 สุริโยว โธภาสยมนฺตลิกฺขณฺติ¹⁴⁷ ฯ

โย พุราหฺมโณ พาหิตปาปธมฺโม
 นิหฺหํโก นิกฺกสาโว¹⁴⁸ ยตฺตโต
 เวทนฺตคฺค¹⁴⁹ วุสิตพุรหฺมจวิโย
 ธมฺเมเน โส พุรหฺมวาทํ วเทยฺย
 ยสฺสสฺสทา¹⁵⁰ นตฺถิ กุหฺนิจฺฉโลเกติ ฯ

สุโข วิเวโก ตฺถุสฺสสฺส สุตฺตมฺมสฺส¹⁵¹ ปสฺสโต
 อพฺยาปชฺฌํ สฺขํ โลเก ปาณฺญเตสฺส สญฺญโม¹⁵²
 สุขา วิราตฺตา โลเก กามานํ สมตฺติกฺกโม
 อสฺมิมานสฺส วินโย เอตํ เว ปรมํ สฺขํ ฯ

¹⁴⁵ ล1. อเวทึ

¹⁴⁶ ล1. วิชฺชุปฺย. ล4. วิชฺชมยํ

¹⁴⁷ ล1. โธภาสยมนฺตลิกฺขณฺติ

¹⁴⁸ ล1, ล3. นิกฺกสาโว

¹⁴⁹ ล1. เกทนฺตคฺค. ล4. เวทนฺตคฺค

¹⁵⁰ ล1. ยสฺสสฺสทา. ล2, ล3, ล4. ยสฺสสฺสทา

¹⁵¹ ล2. สุตฺตมฺมสฺสโต

¹⁵² ทุกฉบับ. สฺยโม

สพฺพภาภิกฺขุ สพฺพวิทฺทูหมสฺมิมิ¹⁵³
 สพฺพเพสฺส ชฺมฺเมสฺส อณฺุปลิตฺตโต¹⁵⁴
 สพฺพญฺชฺโห ตณฺุทกฺขเย วิมุตฺตโต¹⁵⁵
 สยํ อภิกฺขุญฺจาย กมฺมกฺกิสฺเสยฺยํ ฯ

น เม อาจารย์โย อตฺถิ สกฺกิสฺส เม น วิชฺชติ
 สทฺเวกสฺมิมิ¹⁵⁶ โลกสฺมิมิ นตฺถิ เม ปฏิปฺคฺคโล¹⁵⁷
 อหํ หิ อรหา โลเก อหํ สตฺถา อณฺุตฺตโร
 เอโกมฺหิ สมนฺุมาสมฺพุทฺโธ สัตฺติภูโตมฺหิ นินฺพุทฺโต¹⁵⁸
 ชฺมฺมจกฺกํ ปวตฺเตตฺตํ คจฺฉามิ กาสินฺนํ ปุริ
 อณฺุชฺชุตฺสุมิ โลกสฺมิมิ อานฺุญฺญิ¹⁵⁹ อมตฺกนฺุทฺทฺริ¹⁶⁰
 มาทิสฺสา เว ชินฺนา โทหนฺติ เข ปตฺตตา¹⁶¹ อาสวฺกฺขยฺย
 ชิตา เม ปาปกา ชฺมฺมา ตสฺมาหฺมฺปก ชินฺติ ฯ
 1. โย สฺส ภควา พุทฺโธ ชฺชาโต ตสฺส คฺฉา อณฺุตฺตกา
 สพฺเพ คฺฉา สมนฺุหนฺตํ พุทฺธรฺฐปฺมฺหิ ตาทิโน ฯ

¹⁵³ ล1, ล2, ร, ท. สพฺพวิทฺทูหมสฺมิมิ

¹⁵⁴ ทุกฉบับ. อณฺุปลิตฺตโต

¹⁵⁵ ทุกฉบับ. ตณฺุทกฺขยาวิมุตฺตโต

¹⁵⁶ ล4. สทฺเวกสฺมิมิ

¹⁵⁷ ล1. ปตฺตติปฺคฺคโล. ล3. ปติปฺคฺคโล

¹⁵⁸ ร. นิโต

¹⁵⁹ ล1, ล4. อานฺุญฺจ. ล3. อานฺุญฺจ

¹⁶⁰ ร, ท. อมตฺกนฺุทฺทฺริ

2. ยथा สัพพญญุตํ ปตฺโต ตสฺส ญานํ อนนฺตกํ
 ตํ สัพฺมํ พุทฺธรูปมฺหิ ติฏฺฐตุ ยาว สาสนา ฯ
3. ปฏิสมฺภิกทาญานานิ จ อสาธาธรรณญานานิ
 สัพฺพโส จตฺตเวสารชฺชญานํ
 จตฺตจตฺตานิสนฺญาณวตฺถุ
 สตฺตตติสติกา สัพฺเพ คุณา
 สมฺหนฺตุ พุทฺธรูปมฺหิ ตาทิโน ฯ
4. สีสสมายิกฺรณา วิมุตติญานทสฺสนา
 สัพฺเพเต พุทฺธรูปมฺหิ ติฏฺฐนฺตุ ยาว สาสนา ฯ
5. ยथा โภชฺมฺหิ สตฺตทาเห ยํ ธมฺมํ^{๑๕๒} สมฺนุสฺสริ
 โส ธมฺโม พุทฺธรูปมฺหิ ติฏฺฐตุ ยาว สาสนา ฯ
6. ยथा สัพพญญุตญาโณ อกาสิ ปาฏิหาริยํ
 เทวานํ กงฺขจฺเจกาช ตํ พิมฺเพ ติฏฺฐตุ สทา ฯ
7. โย โส อนิมฺมิสฺสเจตฺยํ อกาสิ^{๑๕๓} ปติปฺปิตฺติ^{๑๕๔}
 ปลฺลงฺกโพธิรุกฺขญฺจ
 ตํ คุณฺํ พุทฺธรูปมฺหิ ติฏฺฐตุ ยาว สาสนา ฯ
8. จงฺกเม จงฺกมฺนตสฺส ยํ คุณฺํ วิชฺชติ ตทา
 ตํ คุณฺํ พุทฺธรูปมฺหิ ติฏฺฐตุ ยาว สาสนา ฯ

^{๑๕๑} ล4. จตฺตทา

^{๑๕๒} ล1. ธมฺม

^{๑๕๓} ล1. ปอกาสิ

^{๑๕๔} ล1, ล2, ล3, ล4. ปติปฺปิตฺติ

9. รตนขเว¹⁶⁵ สตะดาเห อภิธมมํ อนุสุสฺวี
 เชน ญาณน ตํ ญาณํ ติญฺจตุ พุทฺธรูปเก ฯ
10. ยํ อชฺชปาลนิตฺตโร- รุกฺขมุลมฺหิ สหตะดาเห
 คณฺ์ อลภิ¹⁶⁶ โส ตสฺส ติญฺจตุ พุทฺธรูปเก ฯ
11. มุจฺฉลินฺทมฺหิ สตะดาเห ยํ คณฺ์ วิชฺชติ ตทา
 ตํ คณฺ์ พุทฺธรูปมฺหิ ติญฺจตุ ยาว สาสฺนา ฯ
12. ปุณฺาคนฺุวา อชฺชปาล¹⁶⁷ นิสฺสิตฺตฺวา อเทสฺติ
 จิตฺตํ อปฺปาทยิ¹⁶⁸ พุทฺโธ ธมฺมกฺขนฺธ¹⁶⁹ อเสสฺโต
 โส สพฺโพ ธมฺมกฺขนฺโธปิ¹⁷⁰ ติญฺจตุ พุทฺธรูปเก ฯ
13. ยทาปิ พุรฺรมา¹⁷¹ อาคนฺุตฺวา สมฺพุทฺธํ อภิราชฺชิ
 ตสฺส ปฏิกฺขณํ ทตฺวา ธมฺมํ เทเสตฺถ จกฺขฺมา
 โส ธมฺโม พุทฺธรูปมฺหิ ติญฺจตุ ยาว สาสฺนา ฯ
14. พาราณสิมฺหิ คจฺจนฺโต ธมฺมจกฺกํ¹⁷² อเทสฺยิ
 เชน ญาณน ตํ¹⁷³ ญาณํ ติญฺจตุ พุทฺธรูปเก ฯ

¹⁶⁵ 1. ท, 2. ล1, 42, 44. รตนสฺส ขเว

¹⁶⁶ 1. อลภ

¹⁶⁷ 1. ล2, 3, 4. 2. อชฺชปาล

¹⁶⁸ 1. 3. อปฺปาทยิ

¹⁶⁹ 1. ล4, 2. ท. ธมฺมกฺขนฺธ

¹⁷⁰ 1. 3. ธมฺมกฺขนฺโธ จ

¹⁷¹ 1. 1. พุรฺรมา

¹⁷² 1. 1. ธมฺมํ จกฺกํ

¹⁷³ 1. 2. 2. ต.

- 15-16. มิคทาเย วสฺสวาวัสํ วสนโต ยสฺสอาทิกเก^{๑๗๔}
 เต สหาเย ปพฺพาเชตฺวา อรหตุตฺ อกาสิ โส
 ติสฺสหาเย ทเมตฺวา ชฺฉิเล กสฺสปาทิกเก
 เต ภาติกเก ปริวาเร
 เชน ญาณน ตํ ญาณํ ติฏฺฐตุ พุทฺธรูปเก ฯ
17. ตทาปี^{๑๗๕} ภควา คนฺตฺวา ราชคหํ อูปาคมิ
 ราชุชฺชานเน วสิตฺวา โส อกาสิ^{๑๗๖} ชมฺมมุตฺตมํ
 โส ชมฺโม พุทฺธรูปมฺหิ ติฏฺฐตุ ยาว สํสํนา ฯ
18. อญฺเญ จ พิมฺพิสารญฺจ ปาเปตฺวา ปฏมํ^{๑๗๗} ผลํ
 เชน ญาณน ตํ ญาณํ ติฏฺฐตุ พุทฺธรูปเก ฯ
- 19-20. กปิลวตฺถุ^{๑๗๘} คนฺตฺวา ทเมตฺถุ ญาตเก ชฺเน
 อกาสิ อตฺตโน กิจฺจํ นิสฺสิทํ^{๑๗๙} วรฺมาสเน^{๑๘๐}
 ปสาเทตฺวา ญาตเก พุทฺโธ อพฺภุคฺคนฺตฺวา^{๑๘๑} นเก ตเล
 จงฺกมํ ตตฺถ มาเปสิ วิสฺสุทฺธํ รตนามยํ
 เชน ญาณน ตํ ญาณํ ติฏฺฐตุ พุทฺธรูปเก ฯ

^{๑๗๔} ล1, ล2, ล3, ล4. ยสฺส อาทิกเก

^{๑๗๕} ล1. ตทาติ

^{๑๗๖} ล3. อกาสิ

^{๑๗๗} ล1, ล2, ล3, ล4. ปฏมํ

^{๑๗๘} ล1, ล4. กปิลวตฺถุ

^{๑๗๙} ล2. นิสฺสิทํ

^{๑๘๐} ล2. วรฺมาเน

^{๑๘๑} ล1, ล2, ล3, ล4. อพฺภุคฺคนฺตฺวา

21. โอตริตฺวา คคณฺมหา นิสฺสึทึ วรมาสเน
 ทเมตฺติ ญาตเก สฺพเพ วนฺทาเปสิ โส ชิน
 เชน ญาเณน ตํ ญาณํ พุทฺธพิมฺพหิ ติฏฺฐตุ ๑
22. ตทา โส โปกฺขรวสฺสํ อารพฺภิตฺวา อเทสฺย
 มหาเวสฺสนฺตฺรํ นาม ชาตกํ พุทฺธรูปเก
 เชน ญาเณน ตํ ญาณํ ติฏฺฐตุ พุทฺธรูปเก ๑
23. ปุณาคนฺตฺวา ราชคฺห์ ลญฺฐยฺยานเ วสิ ตทา
 ปติฏฺฐาเปตฺวา สฺกตตํ ปฐเม^{๑๒} ผลมุตฺตเม
 เชน ญาเณน ตํ ญาณํ ติฏฺฐตุ พุทฺธรูปเก ๑
24. ตทา โส สาวตฺถิ คนฺตฺวา ตสฺส เชตวเน ตทา
 ปฏิกฺคเหตฺวา อารามํ ฐมฺมํ เทเสสิ จกฺขฺมา
 เชน ญาเณน ตํ ญาณํ ติฏฺฐตุ พุทฺธรูปเก ๑
25. ปาฏิเหราวสาณมฺหิ วสนฺโต ติกสาลเข
 อภิฐมฺมํ อเทสฺย เทวานํ มาตฺยาปิ จ
 เชน ญาเณน ตํ ญาณํ ติฏฺฐตุ พุทฺธรูปเก ๑
26. ยทา ชตฺถ ชตฺถ ยํ ยํ สฺชาย จ หิตาย จ
 ฐมฺมํ^{๑๓} อเทสฺย พุทฺโธ
 ตํ สฺพํ พุทฺธรูปมฺหิ ติฏฺฐนฺตุ ยาว สาสนา ๑

^{๑๒}ล4. ปถเม

^{๑๓}ล4. ฐมฺม

27. อกาลิ พุทฺโธ วรพุทฺธกิจฺจ
 เทเสสิ ชมฺมํ ปวรญฺจ ญานํ
 สํวตฺเตติ อเสสโต วินาเสติ^{๑๘๔}
 ปรรทุกฺขํ อตฺตปฺร^{๑๘๕} ติ ปาวีสี^{๑๘๖}
 วร^{๑๘๗} อนฺปาภิเสสํ ๕
28. ฐเปตฺวา^{๑๘๘} วรสมฺพุทฺโธ พุทฺธรูปํ สชาตฺกํ^{๑๘๙}
 สาสนํ ปญฺจสทฺสญฺจ อตฺถาย เทวมนุสฺसानํ
29. เข เทวา เข จ มานุสา อินฺทา พุรฺพมา สมารกา
 สพฺเพเต พุทฺธรูปานิ รกฺขนตุ ยาว สาสนา ๕
 เอกุณฺตีสคาถา^{๑๙๐} พุทฺธาภิเสกา นาม สมตฺตา ๕

^{๑๘๔} ร, ท. วินาเปติ

^{๑๘๕} ล3, ล4. อตฺตปฺร

^{๑๘๖} ล1, ล2. ปาวีสี

^{๑๘๗} ล1. วร

^{๑๘๘} ล1, ล2, ล3, ล4. ฐเปตฺวา

^{๑๘๙} ล2. สชาตฺกํ

^{๑๙๐} ล4. เอกุณฺตีสคาถา

โย โส ภควา อนุปกโป ปจิตกายวจิมโน^{๑๑} ปณิตตวิขสุจริต-
สมนาคโต^{๑๒} อรหิ สมาสุมพุทโ วิสกุทกขนฺธสนฺदानโน^{๑๓} ทวตฺติสมหาปฺริส-
ลกฺขณปฏิมณฺฑิตอ กรุณากโร อนนฺตญาโณ โสหนตฺตสฺส ปาทยฺคคฺค^{๑๔} สิริสา นมามิ

- 30-32. อนนฺตทพฺพสมฺภาเว ชาเรนฺติ สนฺรามเร^{๑๕}
ทฺวิลกฺขณพฺพลา ภฺริ จตฺนหฺตโย^{๑๖} ชนา
อสมตฺถา ว ชาเรตฺถํ คฺเณ ยสฺสาติภาริเย ๗
ททนฺติ สาชฺคารวํ อสญฺญาปิ อกมฺปยิ^{๑๗}
ตสฺส พุทฺโธติ นามสฺส คฺณานนฺตา ว ตาทิสา
ติฏฺฐนฺตํ พุทฺธรูปมฺหิ โชเตนฺตา สนฺรามเร ๗
- 33-35. จตฺราสีตีสหฺสเส ชมฺมกฺขนฺเชปิ เตชฺสา
ยสฺส ปญฺญา ย โส พุทฺโธ โพะเชนฺตา สนฺรามเร
จตฺราสีตีสหฺสฺส คมฺภีโร^{๑๘} ชลฺกฺขิปี^{๑๙} โส
ตนฺตสฺส อภิปฺุเชตฺถ^{๒๐} สเจตโนว อฺุพฺพติ

^{๑๑} ร, ท, ล2. ปจิตกายวจิมโน

^{๑๒} ล2. ปณิตตวิขสุจริตสมนาคโต

^{๑๓} ล1. วิสกุทกขนฺธ สนฺदानโน. ล2. วิสกุทกขนฺธ สนฺदानโน

^{๑๔} ล4. ปาทยฺคคฺค

^{๑๕} ร. สนามเร

^{๑๖} ล2. เจตฺนหฺตโย

^{๑๗} ล4. อกมฺปยิ

^{๑๘} ล1, ล3, ล4. คมฺภีโร

^{๑๙} ล2. ชลฺกฺขิปี

^{๒๐} ล1. อภิปฺุเชตฺถ

- 36-38. ตสฺส พุกุโธติ นามสฺส
 ติฏฐนฺตุ พุกุชรูปมฺหิ
 อกฺติยานิ ญาณานิ²⁰¹
 สนฺตานิ ยสฺส ติฏฐนฺติ
 อเนกโยชเนนุจโจ
 ตสฺส कुณ²⁰³ อสฺนฺโต
 ตสฺส พุกุโธติ นามสฺส
 ติฏฐนฺตุ พุกุชรูปมฺหิ
 39. ฐาตุํ เกจิ อสฺมตฺถา
 เตชฺสา ยสฺสิทํ รูปํ
 40. สุตฺวา ญาณวฺหมณี มเหสิ²⁰⁵
 โส สนฺติเก ยํ จตฺวิสตี²⁰⁶ นํ
 พุกุชานมฺกุเท สมนเนกปฺเป
 ปรมฺปฺรา ตํ คหิตฺตํ จรณฺโต ฯ
- คุณานนฺตา ว ตาทิสฺสา
 โโพเชนฺตา สนฺรามเร ฯ
 อสฺาธารณนามกา
 อกฺติยสฺส ตาทิโน
 ลินฺเร อตฺถลาจโจ²⁰²
 นมนฺโต ปุชฺชิตฺตวิ²⁰⁴
 คุณานนฺตา ว ตาทิสฺสา
 วิมฺหยนฺตา นรามเร ฯ
 ภูสิทฺทเนรฺวาทโย
 อิทฺสํ ตสฺส ตาทิโน ฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁰¹ ล1, ล2. ยานานิ

²⁰² ล3. อตฺถลา จ โส

²⁰³ ล2, ล3. कुณ

²⁰⁴ ล4. ปุชฺชิตฺต วิย

²⁰⁵ ล1, ล2. ญาณวฺหมณิมเหสิ

²⁰⁶ ล1. จตฺวิสตี

- 41-43. ทานํ ปาถะยฺยํ สํลํ
 ปญญาชคฺคํ สติวํ²⁰⁸
 สจฺจาคํ สตฺตาทิฏฺฐํ
 จรํ สํสํารคฺคํภิเว²¹²
 ตถาคตฺตญฺจ คเวสนํโต
 อนายโก ว ชานนํโต
 44. ยทา โส ภูริทตฺโต²¹⁴ จ
 สยฺนเต สิลมํทาย²¹⁵
 45. โย ปากคฺคิชนํ ทตฺวา
 กาสิกํ วากจิริญฺจ²¹⁷
- ชลญฺจ หตฺถเนกฺขมฺมํ²⁰⁷
 ชนฺตีมํทายฺปาหนํ²⁰⁹
 นยญฺจ²¹⁰ สตฺตทณฺทกํ²¹¹
 ตํ ลทฺธิํ ญฺาณทสฺสนํ²¹³
 ยทา สโสปิ ปญฺทิตฺโต
 ตญฺจ โส ปญฺชเย ตทา ๗
 พยฺมํหํ หิตฺวาน วมฺมิเก
 โภชียาเยว ภารณา ๗
 พยฺมํหํ²¹⁶ หิตฺวา คเมวํ
 อกฺขรํ คนฺตเว²¹⁸ พหุํ ๗

²⁰⁷ล3. หตฺถิ เนกฺขมฺมํ

²⁰⁸ล1. สติวํ. ล2. สติวํ

²⁰⁹ร, ท, ล1, ล3, ล4. ชนฺตีมํทายฺปาหนํ

²¹⁰ร, ท, ล2, ล1, ล3. ทยญฺจ

²¹¹ร, ท, สคฺคทณฺทกํ. ล4. สกฺกทณฺทกํ

²¹²ล1, ล2, ล3, ล4. สํสํารคฺคํภิเว

²¹³ร, ท, ล2, ล3, ล4. ญฺาณรตนํ

²¹⁴ล4. ภูริทตฺโต

²¹⁵ล3. สิลมํทาย. ล4. สิลมํทาย

²¹⁶ล2. พยฺมํห

²¹⁷ท, ล3, ล4. วากจิริญฺจ

²¹⁸ล1, ล3. อนฺตเว. ล2. คนฺตเว. ล4. ตนฺตเว

46. โย จ มโหสถโธ หุตฺวา ยาว พุรพฺมา อสํทิสฺ^{๒๑๐}
 ภูมินฺตเล^{๒๒๐} นภนฺทว^{๒๒๑} ปญญา ยสฺส อสํสฺโต ๙
47. โย สตถา ชนโก หุตฺวา วายมนฺโต มหณฺนเว
 ชลํ วาเลน ลินฺนเจติ ตถา กลนฺทโก ปุเร ๙
48. ตสฺส พุทฺโธติ นามสฺส คณานนฺตา ว ตาทิสฺา
 ตินฺนตฺตํ พุทฺธรูปมฺหิ สญฺจิตาปิ ภวาทเว ๙
49. อิทฺ ปุพฺพานิ^{๒๒๒} ชายนฺติ คนฺธา^{๒๒๓} ฉตฺตา จ จามรา
 ชชฺชา จาปิ ปฎากา จ ปุชิตา ตสฺส ตาทิน ๙
50. ชนฺตีวาทิ^{๒๒๔} จ โย^{๒๒๕} พุทฺโธ ทุฏฺฐรณฺโณ น กุชฺฌติ
 วานโร อตฺตมาญฺเปิ กาโปเสว น กุชฺฌติ ๙
51. โย สจฺจํ อนฺรกุชฺชนฺโต สุตฺตโสโม นราธิโป
 ราชสิลฺ^{๒๒๖} ชหิตฺวาน ยกฺขหตฺถํ อูปาคมิ ๙
52. เตมิโย จาปิ โย สตถา สฺรมมํว สฺวาลยฺ^{๒๒๗}
 สฺรมมํ นครํ ฌิตฺ^{๒๒๘} หิตฺวา เชนฺ อุนาลโย ๙

^{๒๑๐}ร. อทาสี โส

^{๒๒๐}ล3 ภูมิตเล

^{๒๒๑}ล4. นภนทว

^{๒๒๒}ล2. ปุพฺพาติ

^{๒๒๓}ล2. คนฺธา

^{๒๒๔}ร, ท, ล2. ชนฺตีวาทิ

^{๒๒๕}ร, ท. ปโย

^{๒๒๖}ล1, ล3, ล4. ราชสิล

^{๒๒๗}ล2. สฺวาลย

^{๒๒๘}ล1, ล3, ล4. ฌิต

53. เอกราชา จ โย สตุถา พลวาปิ นราธิโป
 ทพพลมปิ น นาเสติ คนหนตฺ รฎฐมตฺตโน ๕
54. โลมทโส จ โย สตุถา ปุปฺพคนฺเชหิ ปุชิตะ²²⁰
 ทุสเก²³⁰ เลณฺททณฺเทหิ²³¹ อุกฺเขหิ ปิยาปิเย ๕
55. ตสฺส พุทฺโธติ นามสฺส คุณฺยานนฺตา²³² ว ตาทิสฺวา
 ติฎฐนฺตฺ พุทฺธรูปมฺหิ สญฺจิตาปิ ภวากเว ๕
56. อากาสฎฐา จ ภูมฺมฎฐา²³³ ชลชาชลชาปิ จ
 นานาปุปฺพาทิสกฺการา ปุชิตา ตสฺส ตาทิโน ๕
57. สตุวาน²³⁴ ญาณวฺหมณฺี มเหสิ²³⁵
 โส สนฺติเก ยํ จตุวิสตี²³⁶ นํ
 พุทฺธานมฺทุกฺเท สมนเนกฺกปุเป
 ปรมฺปราว ตํ คหิตฺ²³⁷ จรณฺโต ๕

²²⁰ ล1, ล2, ล3, ล4, ร. ปุชเก

²³⁰ ล1. ทุสเก

²³¹ ล1, ล2, ล4. เลณฺททณฺเทหิ

²³² ล2. คุณฺยานนฺตา

²³³ ล3. ภูมฺมฎฐา

²³⁴ ล2. สตุวาน

²³⁵ ล2. มเหสิ

²³⁶ ล1. จตุวิสตี. ล3. จตุวิสตี.

²³⁷ ล2. คหิตํ

58. ยทาบิ เวสฺสนฺตรภุมิปาโล
 ตทา อเนกํ อททาสี²³⁸ ทานํ
 ตํ สุตฺตวารี อนุโมทยนฺโต²³⁹
 ภุสฺสินทเนรู²⁴⁰ สมกมฺปยิสฺสุ ฯ
59. ตโต จวิตฺวา²⁴¹ ตฺสึเต สฺรมฺเม
 ภาตฺวาน วิตฺติ²⁴² สฺจิว²⁴³ จรณฺโต
 พุรหฺมฺนิทเทเวหิ ภิชาจฺโต โส
 ญาณสฺส ปกฺกํ ปฎิมาณยนฺโต ฯ
60. สฺรมฺมรฺมฺมา ตฺสึตา จวิตฺวา
 คพฺเภภิ มาชาย วโร สฺชาโต
 ตตฺถเว ฐิตฺปิ จ โสภมาโน
 กถิว²⁴⁴ ธมฺมาสนเก นิสฺสินฺโน ฯ
61. โอบกฺกนฺตฺกालเ วสฺฐา ชฺชนาติ
 ชลทฺธิจาเล น มิโต น ตินฺโต²⁴⁵
 ทฺวตฺตฺตฺสสฺสชฺชานี²⁴⁶ จ วิมฺหฺยานิ
 อยฺหิ พุกฺโกโรวิว ภาสฺยิสฺสุ ฯ

²³⁸ ล1. อททาสี

²³⁹ ล1, ล3, ร, ท. อนุโมทยนฺตา

²⁴⁰ ล2. ภุสฺสินทเนรู

²⁴¹ ร. จวิ.

²⁴² ล2. วิตฺติ

²⁴³ ล3. สฺจิว. ล4. สจิว.

244ร, ท, ล3. กถิว.

²⁴⁵ ล3. ตินฺโท

²⁴⁶ ล1, ล2, ล3, ล4, ท. ทฺวตฺตฺตฺสสฺสชฺชานี

62. โส สุกุชคพฺเภ ทสฺมาสกาลิ
 ปาสาทคพฺเภว สฺฐิ²⁴⁷ สฺสุทฺโธ
 จกฺก²⁴⁸ ปาเทปิ²⁴⁹ ปสฺารยฺนฺโต
 กถิว ฆมฺมาสนฺโต ตรนฺโต ฯ
63. นิฏฺชนฺตกาเล วสุธา²⁵⁰ ฐนาติ
 ชลทฺธิจาเล น มิโต น ตินฺโต
 ทวตฺติสสงฺฆยานิ²⁵¹ จ วิมฺหยานิ
 อยฺ หิ พุทฺโธวิว ภาสยฺสิ ฯ
64. สฺสุทฺทสฺตฺโตว ชินฺรํกฺโร²⁵² โส
 มนุสฺสเทเวหิ ภิปฺุชฺชนฺโต
 สฺรัมมรมฺเมสฺ ฆเรสฺ ตีสุ²⁵³

²⁴⁷ ร, ล3, ล4. สฺฐิ

²⁴⁸ ล3. จกฺก

²⁴⁹ ล2. กปาเทปิ

²⁵⁰ ล1, ร, ท. สฺฐิทา. ล2. สฺฐินา ล3. สฺฐิธา

²⁵¹ ล1, ล2, ล3, ล4, ร. สฺฆยานิ

²⁵² ทุกฉบับ ชินรํกฺโร

²⁵³ ล2. ตีสุ.

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ธตฺวาน²⁵⁴ โภจัน²⁵⁵ สิริมานุญฺตโต ฯ
65. พุกุโธติ นามสฺส มเหสีโน เว
 อเนกสงฺขยา²⁵⁶ ปรมตฺถภูตา²⁵⁷
 ตัญฺจนตฺ รุเป สีเส ว โลก
 กิจฺจ²⁵⁸ กโรนฺโต สฺชนาภีรามํ ฯ
66. ปุปุเฬหิ คนฺเชหิ ภูมินตฺลิกฺเข²⁵⁹
 ธชฺเชหิ จตฺเตหิ จ จามเวหิ
 รุเปหิ สกฺเทหิ มุเตสิ²⁶⁰ สพฺพํ
 ปุชฺฌจ วนฺทามนฺตญานํ²⁶¹ ฯ

²⁵⁴ ล1, ล2, ล3, ล4. ธตฺวา

²⁵⁵ ล4. โภจัน

²⁵⁶ ล1, ล2, ล3, ล4. อเนกสงฺขยา

²⁵⁷ ร, ท. ปรมตฺถภูโต

²⁵⁸ ล4. กิจฺจ

²⁵⁹ ล1, ล2, ล3, ภูมินตฺลิกฺเข.

²⁶⁰ ล3. มุเตหิ

²⁶¹ ล2, ล3. วนฺทามนฺตญานํ

- เชตฺวาน²⁷² มารํ ธิตฺตยํ ติยาเม
 ตโต ว โภชญจ²⁷³ วิสาขมาเส
 พุกฺโขติ สงฺขยญจ²⁷⁴ อรุณคฺคम्मฺหิ²⁷⁵ ฯ
70. พุชฺฌนฺตกาเล วสุธา ฐนาติ
 ชลทฺธิจาเล น มิโต น ตินฺโท²⁷⁶
 อเนกสงฺขยานิ²⁷⁷ วิมฺหยานิ
 อยํ ติ พุกฺโขริว ภาสยิสฺสุ ฯ
71. ปุปฺพนฺติ ปุปฺพานิ รุกฺเข²⁷⁸ อเสสา
 ผลนฺติ ฬาลลํ อผลา ผลนฺติ
 เกวิ จ สงฺขยา²⁷⁹ อฆฺภา รวณฺติ
 สํฐฺติ²⁸⁰ สํฐฺติ ทิสฺวา จ ยุตฺตา ฯ
72. เทวินทฺพรหฺมา อสุรา จ นาคา
 สพฺพญญฺพุกฺขปรโต²⁸¹ กวิตฺวา
 อตฺติเนตฺเตหิ วิโลกยนฺตา
 พุกฺโขติ เสฏฺโฐติ ปภาวยิสฺสุ ฯ

²⁷² ล4. เชตฺวา

²⁷³ ล2. โภชญ

²⁷⁴ ล1, ล2, ล3, ล4. สํขยญจ

²⁷⁵ ล4. อรุณคฺคम्मฺหิ

²⁷⁶ ร, ท, ล4. ตินฺโท. ล1, ล2, ล3. ตินฺโท

²⁷⁷ ล1, ล2, ล3, ล4. อเนกสงฺขยานิ

²⁷⁸ ร, ท, ล4. รุกฺเข

²⁷⁹ ล1, ล2. สํขยา. ล3, ท. สํขา

²⁸⁰ ท, ล4. สํฐฺติ

²⁸¹ ล3. สพฺพญญฺปรโต

73. สัสารมคฺคฺมฺหิ จ โส มฺหสิ^{๒๘๒}
 ยํ เยภิ โปธิ^{๒๘๓} กิณฺตุ จรฺนฺโต
 เย เย จ สฺนฺตา วรฺโปธิมฺล
 ติฏฺฐนฺตุ เต ตญฺจิ^{๒๘๔} พุทฺธรูปเก^{๒๘๕} ฯ
74. โปธิมฺลฺเต จ^{๒๘๖} โย พุทฺโธ สตฺตญฺฐาเนสฺส ตาทิโส
 ชนาวาเส สฺราวาเส วสนฺโต ยตฺถ กตฺถจิ^{๒๘๗} ฯ
75. คาเม วา ยถิ วา รญฺเญ นิเนเนวา ยถิ วา ถเล
 อากาเส จงฺกมนฺโตปิ^{๒๘๘} ตํ ปุชฺญจ นมามเส ฯ
76. สมนฺพฺราหฺมณฺญจาปิ อญฺญฺจาปิ นรามรํ
 โย เว ปญฺญา^{๒๘๙} เปกฺขนฺโต ตํ ปุชฺญจ นมามเส ฯ
77. อสงฺเขยฺเยปิ^{๒๙๐} สัสาเร จรฺนตฺสฺส ปฺราปรํ^{๒๙๑}
 เย เย คฺุณา มฺุณินฺทฺสฺส เต เต ปุชฺาม สพฺพโส ฯ

^{๒๘๒} ล3, ล4. มฺหสิ

^{๒๘๓} ล2, ล3. โปธิ

^{๒๘๔} ล4. ตญฺจิ

^{๒๘๕} ร, ท. พุทฺธรูปเป

^{๒๘๖} ล2. ป

^{๒๘๗} ล2. กตฺถปิ

^{๒๘๘} ล2, ล4. จงฺกมนฺโตปิ

^{๒๘๙} ล1, ล2, ล3, ล4. ร, ท, ทยาย

^{๒๙๐} ล1, ล2, ล3, ล4. อสงฺเขยฺเย

^{๒๙๑} ล2. ปฺราปรํ

78. โพนธมณเฑ วสันตสุส ขาว สาลานมนตเว
 เข เข คณา มุณินทสุส เต เต ปุชาม สัพพะโส ฯ
79. สาสัน อิศ สุชคคิ^{๒๐๒} สาธุนิ ยาว ตินุจติ
 พุทฺธพิมุพมิท ธิรูปิ ตาว ตินุจตุ ภูตเลติ ฯ
 พุทฺธาภิเสกคาถา ปริปุณณา ฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

80. มหาการุณิก นาโถ หิตาย สัพพปาณีน^{๒๑๓}
 ปุเรตวา^{๒๑๔} ปารมี^{๒๑๕} สัพพา ปตฺโต สมโพธิมุตตม
 อิมมฺหิ ชินรูปมฺหิ ติฏฐนฺตุ ตาทิสํ คณา ฯ
81. ผลนิพพานชเสวี เสวมาโน รสุตฺตม
 โพธิมฺลเ วสิ สตฺต^{๒๑๖} ทิวสานิ ชินรูปเก
 เอเต พุทฺธคณา สพฺเพ ติฏฐนฺตุ ชินรูปเก ฯ
82. สตฺตาทํ ฐิตโก พุทฺโธ ญาเปตฺ ปกตญฺญาต^{๒๑๗}
 โพธิ อนิมฺมิสฺสกุชฺชิตี^{๒๑๘} สมฺมา ปุเชสิ ปุชฺช
 เอเต พุทฺธคณา สพฺเพ ติฏฐนฺตุ ชินรูปเก ฯ
83. วิมุตฺตชฺชํ สฺชํ วินฺทํ ปริปกฺกณฺมโนโร
 จงฺกเม จงฺกมิ ธีโร^{๒๑๙} สตฺตาทํ รตนามเย^{๒๐๐}
 เอเต พุทฺธคณา สพฺเพ ติฏฐนฺตุ ชินรูปเก ฯ
84. นิสินฺโน ภควา รมฺเม มนฺทิเร รตนุชฺเช
 สตฺตาทํ^{๒๐๒} สมฺมสิ สมฺมา วมฺมชาตมฺนตฺตว
 เอเต พุทฺธคณา สพฺเพ ติฏฐนฺตุ ชินรูปเก ฯ

^{๒๐๒} ล1. สฺชคฺค

^{๒๐๓} ล3. สพฺพปาณีน

^{๒๐๔} ล1, ล3, ล4. ปุเรตวา

^{๒๐๕} ล1, ล3. ปารมิ

^{๒๐๖} ร, ล2. สตฺถ

^{๒๐๗} ล1. ปกตญฺญาต

^{๒๐๘} ร, ล4. อนิมฺมิสฺสกุชฺชิตี

^{๒๐๙} ล1, ล2, ล3, ล4. ธีโร

^{๒๐๐} ล1. วรรณามเย

^{๒๐๑} ทุกฉบับ รตนุชฺเช

^{๒๐๒} ล3. สตฺตาน

85. สงุโกจยิตฺวา มาริกฺขิ มุขมฺภุชวัน^{๓๐๓} ภูสี^{๓๐๔}
 สตฺตาทิ อชฺปาลสฺส^{๓๐๕} มุเล พุทฺธวสี^{๓๐๖} วสี
 เอเต พุทฺธคฺคณา สพฺเพ ติฏฺฐนฺตุ ชินรูปเก ฯ
86. สตฺตาทิ มุจฺจลินทฺสฺส ผลิตโน โภคมนฺทเร^{๓๐๗}
 วสี^{๓๐๘} วสี ตทา ชีโร ตทนฺคฺคหฺพฺทมิชฺยา
 เอเต พุทฺธคฺคณา สพฺเพ ติฏฺฐนฺตุ ชินรูปเก ฯ
87. ภชฺชมาโน^{๓๐๙} สฺสฺสํ เสฏฺฐิ^{๓๑๐} วินา รชํ วิมุตฺติชํ
 ราชาชยตนมฺลุมฺหิ^{๓๑๑} สตฺตาทิ ภควา วสี
 เอเต พุทฺธคฺคณา สพฺเพ ติฏฺฐนฺตุ ชินรูปเก ฯ
88. อชฺชฌิณฺฑโร^{๓๑๒} พฺรหฺมณา พุทฺโธ รมฺเม พาราณสีปฺเร
 ชมฺมจกฺกํ ปวตฺเตสิ ปริสาสฺส^{๓๑๓} วินายโก
 เขน ญาณน ตํ ญาณํ ติฏฺฐตฺ พุทฺธรูปเก ฯ

^{๓๐๓} ล4. มุขมฺภุชวัน. ล1, ล2, ล3, ร, มุขมฺภุชวัน

^{๓๐๔} ล4. ภูสี

^{๓๐๕} ล1, ล2, ล3, ล4. อชฺชปาลสฺส

^{๓๐๖} ล2. พุทฺธวสี

^{๓๐๗} ล2. โภคมนฺทเร

^{๓๐๘} ล2. วสี

^{๓๐๙} ร, ท, ล2, ล4. ภชฺชมาโน

^{๓๑๐} ล4. สฺสฺสํเสฏฺฐิ

^{๓๑๑} ล2. ราชาชยตนมฺลุมฺหิ

^{๓๑๒} ล2. อชฺชฌิณฺฑโร

^{๓๑๓} ล2. วิสาสฺ

89. อัญญาโกณฑัญญะปุณฺเฑ
 วิชาตุํ ชมฺมกฺขเตชฺช³¹⁵
 ทชาญาณนฺ เชนนตํ
 90. มาเปตฺวา ชมฺมนาวญฺจ
 ภวณฺณวสฺส ปาเปสสิ
 เชนฺ คฺุณฺน โส คฺุณฺ
 91. อรุเวล³¹⁷ ชโน คนฺตฺวา
 ทสฺสยิตฺวา ตฺหิ ภิกฺขุ³¹⁸
 เชนฺ คฺุณฺน โส คฺุณฺ
 92. สสววโก³¹⁹ ชโน คนฺตฺวา
 พิมฺพิสาร³²⁰ สานฺจจฺว
 เชนฺ คฺุณฺน โส คฺุณฺ
- ภิกฺขุชชีนาสเว³¹⁴ ชโน
 วิสฺสชฺเชสสิ ตฺหิ ตฺหิ
 ติญฺจตฺ พุทฺธรูปเก ๙
 กตปฺปญฺญํ มหาชนํ
 ปารํ การุณิโก ชโน³¹⁶
 ติญฺจตฺ พุทฺธรูปเก ๙
 อจฺเจวํ ปาณิหารียํ
 ทเมติ กสฺสปาทิกเก
 ติญฺจตฺ พุทฺธรูปเก ๙
 รम्मํ ราชคฺห์ ปุริ
 มนุชฺชนํ อโพนฺธิ³²¹
 ติญฺจตฺ พุทฺธรูปเก ๙

³¹⁴ ล1, ล3. ภิกฺขุชชีนาสเว. ล2. ภิกฺขุชชีลาสเว

³¹⁵ ล4, ท. ชมฺมกฺขเตชฺช. ร. ชมฺมกฺขเตชฺช. ล1. วิชาตุชฺมมฺกฺขเตชฺช

³¹⁶ ล1. ชโน

³¹⁷ ทุกฉบับ. อรุเวล

³¹⁸ ร, ท, ล1, ล2, ล4. ภิกฺขุ

³¹⁹ ท. สสววโส

³²⁰ ล1, ล3. พิมฺพิสาร

³²¹ ร, ท, ล2. อโพนฺธิ

93. ปฎิคุหิเต³²² พุกุเชน
เมทนี³²⁴ สมกมุปล
อานุกาเวน เฮเนโส³²⁷ รมุเม เวฬุณุตตเม³²³
นัจจมานาว³²⁵ ปีติยา³²⁶
ติฏฐตุ พุกุชรูปเก ฯ
94. ปาฏิเหรี ชีโน กตุวา
สากขานัน นรินุทน์
อจนุกาเวน เฮเนโส ติฏฐตุ พุกุชรูปเก ฯ
อกริ มานมทุกุทน์³²⁸
95. สัสารสาครา โลกั
สาวตถินคเว รมุเม สันตาเรนุโต สเทวกั
เฮน คุณเณ โส คุณเณ จีรกาลั³²⁹ วลี ชีโน
ติฏฐตุ พุกุชรูปเก ฯ
96. คณทามพุกุชมุลมุหิ³³⁰ ชมกั³³¹ ปาฏิหาริยั
ทสุเสตวา ติตถิเย พุกุโธ ปลาเปติ ตหิ ตหิ
อานุกาเวน เฮเนโส ติฏฐตุ พุกุชรูปเก ฯ

³²² ล1, ล3. ปฎิคุหิเต

³²³ ล1. วนุตตเม

³²⁴ ล2. เมทนี

³²⁵ ล2. นัจจมานาว

³²⁶ ล1, ล2. ปีติยา

³²⁷ ล3. เฮน โส

³²⁸ ล1. มานมานมทุกุทน์. ท. มานมทุกุทน์

³²⁹ ล2. จีรกาลั. ร, ท, ล3. จีรกาลั

³³⁰ ล1, ท, คณทามพุกุชมุลมุหิ. ล4. คณทามวรุกุชมุลมุหิ

³³¹ ล1. ชมกั

97. ตัทธินุทปุเร วสุสั วสั มาสตุตยั ตหิ
 เทวานั³³² เทสยิ พุกุโธ อภิธมมมุตตวั
 เชน ญาณน ตั ญาณั ตัญจตุ พุกุชรูปเก³³³ ๕
98. เทโวโรหนกาลมฺหิ อานุกาวั มहेสิโน
 ปสฺสึสฺสุ³³⁴ เย ตทา สฺพเพ พุกุชตุต³³⁵ ปถยฺสิ³³⁶ เต
 ยาย เอสา พุกุชสิริ ตัญจตุ ชินรูปเก ๕
99. สํกฺกสฺสนครทวาเร³³⁷ ธมฺเม พุกุเชน เทสิเต
 พุทฺธนั ชนกาชานั ธมฺมาภิสฺมโย อหุ
 เชน ญาณน ตั ญาณั ตัญจตุ ชินรูปเก ๕
100. อนตฺถกาวิ โลกสฺส โจวั องฺคฺลิมาลภี³³⁸
 ตทตฺถสฺสุ นิโยเชติ มุณินฺโท นรสาธาถิ³³⁹
 เชน อิกฺฐาทินาเมโส ตัญจตุ ชินรูปเก ๕

³³² ร, ท, ล1, ล2, ล4. เทวาน

³³³ ล1, ล3, ล4, ร, ท. ชินรูปเก

³³⁴ ล2. ปสฺสึสฺสุ

³³⁵ ร, ท, ล4. พุกุชตุต

³³⁶ ล2. ปถยฺสิ

³³⁷ ล1, ล3, ล4. สํกฺกสฺสนครทวาเร

³³⁸ ล1. องฺคฺลิมาลภี

³³⁹ ล3. นรสาธาถิ

101. วิกนุตํ มกฺทเวเคน³⁴⁰ นาฬาคีรี คชสีส์³⁴¹
 เมตฺตอสฺสเถน สมฺพทฺโท นิมกฺกํ อภุสฺ³⁴² กโร
 เยน เมตฺตาทินาเมโส³⁴³ ติญฺจตุ ชินรูปเก ๗
 102. ชกฺขํ อาฬวกํ³⁴⁴ พุทฺโท อภุขมํ อติกกฺขฬํ³⁴⁵
 วินยญฺญ³⁴⁶ นิเวเสติ โสตาปตฺติผลมุตฺตเม
 เยน ชนฺตฺยาทินาเมโส³⁴⁷ ติญฺจตุ ชินรูปเก ๗
 103. จาตฺกิสฺส ปฺยาเคหิ³⁴⁸ วาเคหิ ปพฺพโต วิช
 อกมฺปนิโย³⁴⁹ สมฺพทฺโท โลกขมฺเมหิ อฏฺฐหิ
 เยน ตาทิกฺคเณน โส ติญฺจตุ ชินรูปเก ๗
 104. ธมฺมาธิปติโน ปาเท ผลฺลปงฺกฺโรหปเม³⁵⁰
 ทิสฺสเต สพฺพโส สพฺโว อโย โลก อสงฺกโร³⁵¹
 เอตาทิสฺสา พุทฺทสิริ ติญฺจตุ ชินรูปเก ๗

³⁴⁰ ล1. มกฺทเวเคน. ล2. สกฺทเวเคน

³⁴¹ ล1, ล2, ล3. คชสีส์

³⁴² ล3. อภุสฺ

³⁴³ ล1. เมตฺตาทินาเมโส

³⁴⁴ ทุกฉบบ. อาฬวกํ

³⁴⁵ ล1, ล2, ล3, ล4, ท. อติกกฺขฬํ. ร. อติกกนาภุขฬํ

³⁴⁶ ล1. วินยญฺ. ล2. วินยญฺ. ล4. วินยญฺ

³⁴⁷ ล1. ชนฺตฺยาทินาเมโส

³⁴⁸ ล3. ปโยเคหิ

³⁴⁹ ล1. อกมฺปนิโย. ล2. อกมฺปนิโย

³⁵⁰ ล1. ผลฺลปงฺกฺโรหปเม

³⁵¹ ล4. อสงฺกโร

105.	อจินตยปภาวสุส ^{๓๕๒}
ปสุสิตุ เนว สกุกอนฺติ
อานุกาเวณ เขเนโส	อุตตมจุมมเหลสิโน
พฺรหมโลกคตา อปิ
ติฏฺฐตุ ชินรูปเก ๗
106.	สมพฺพุโธ เทสยิ ชมฺมํ
ตํ สมฺมาปฏิปนฺโน จ
เอวรูปุ พุทฺธคฺโค	อนุกมฺปาย ปาณินํ
สพฺพทฺทฺธา ปมุจฺจติ
ติฏฺฐตุ ชินรูปเก ๗
107-108.	อารกตฺตา หตฺตตฺตา จ
หตฺสํสารจกฺกาโร
น ^{๓๕๓} รโห กโรติ ปาปานิ
อิเม สพฺเพ พุทฺธคฺคา	กิเลสํวีน โส มฺนิ
ปจฺจยาทินมารโห
อรหํ เตน วุจฺจติ
ติฏฺฐนฺตุ พุทฺธรูปเก ๗
109-110.	อารกา มนฺตพฺพุชินิ ^{๓๕๔}
รหํ สฺปหิณฺตฺตา ^{๓๕๕}
ภเวสฺส จ รหํภาวา
อิเม สพฺเพ พุทฺธคฺคา	อารกา ^{๓๕๕} จ วิชานตํ
วิทฺถนฺมรเหยฺยโต ^{๓๕๖}
ปาสํสา อรหํ ชิโน
ติฏฺฐนฺตุ พุทฺธรูปเก ๗
111.	สมฺมา สามญฺจ ชมฺมานํ
สพฺพวิทฺถุ ชิโน สมฺมา
อัยฺ พุทฺธคฺโค เสฏฺโฐ ^{๓๕๘}	พฺทฺธตฺตานวเสสโต
สมฺพฺพุโธติ ปมุจฺจติ
ติฏฺฐตุ พุทฺธรูปเก ๗

^{๓๕๒} ล1. อจินตยปภาววิสุส

^{๓๕๓} ก. ไม่มี น

^{๓๕๔} ล4. มนฺตพฺพุชินิ

^{๓๕๕} ล2. อารการ

^{๓๕๖} ล1, ล3, ล4. สฺปหิณฺตฺตา

^{๓๕๗} ร. วิทฺถนฺมรเหยฺยโต

^{๓๕๘} ก, ล2. เสฏฺโฐ

117.	ติฏฐธมมาทิกตเถหิ
อนุสสาสิ ยถา โยค ³⁶⁹
อัย พุทธคุณ เสฏโฐ	ขสฺมา โลกํ สเทวกํ
สตถา เทวาทินํ ตโต ³⁷⁰
ติฏฐตฺ พุทฺธรูปเก ๙
118.	ยงฺกิญฺจ ³⁷¹ เญยฺยํ นามตฺถิ
สพฺพญฺตาย ³⁷² สมฺพุชฺฌิ
อัย พุทธคุณ เสฏโฐ	สพฺพญฺเจว ³⁷² ยโต มฺนิ
ตสฺมา พุทฺธโรติ วุจฺจติ
ติฏฐตฺ พุทฺธรูปเก ๙
119.	ภควาติ วจฺนํ เสฏฺฐํ
ครุคาววสุตฺโต ³⁷⁴ โส ³⁷⁵
อัย พุทธคุณ เสฏโฐ	ภควาติ วจฺนมตฺตมํ
ภควา เตน วุจฺจติ
ติฏฐตฺ พุทฺธรูปเก ๙

³⁶⁹ ล4. โยคํ

³⁷⁰ ล3. คโต

³⁷¹ ร, ก, ล1, ล2, ล3. ยังกิญฺจ

³⁷² ล1, ล3. สพฺพญฺเญว. ร. สพฺพเฮว

³⁷³ ล1, ล2. สพฺพญฺตยา. ล3. สพฺพญฺตาย

³⁷⁴ ล1. ครุคาววสุตฺโต

³⁷⁵ ล4. ไม่มี โส

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 120-121. ทิปงฺกรมุนินฺทสฺส³⁷⁶
 กปฺปสฺตสฺหสฺसानิ³⁷⁷
 อสงฺเขยฺยานิ³⁷⁸ จตฺตาริ
 ปารมี³⁸⁰ สมฺติเสว
 นิพฺพุโต นายโก โลเก
 122. โย เสฎฺฐโร ภควา พุทฺโธ
 สฺพเพ คณา สมฺहनฺตุ
 123. ยทา สฺพพญฺญุตฺตํ
 ตํ สฺพํ ชินฺพิมฺพมฺหิ
 124-125. ปฎิสมฺภิกฺขา จตฺสฺโส
 เวสฺารชฺชานิ จตฺตาริ
 สฺตฺตสฺตติกา ญาณา
 สฺพเพ ญาณา สมฺहनฺตุ
 126. สิลฺลสมฺมาชฺชิกรุณา³⁸²
 สฺพเพเต ชินฺพิมฺพมฺหิ
- ปาทมฺมุเล ลภิ ชินฺ
 อธิกาณิ วินายโก
 โลกहितาย ปุเรตฺวา³⁷⁹
 ปตฺวาน โพธิมุตฺตมํ
 วนฺเต การุณิกํ ชินํ ฯ
 ตสฺส คณา อนนฺตกา
 ชินฺพิมฺพมฺหิ ตาทิเน ฯ
 ตสฺส ญาณํ อนนฺตกํ
 ติฏฺฐนฺตุ ยาว สาสนํ ฯ
 สาธารณญาณานิ จ
 จตฺตานิสฺส³⁸¹ วตฺถุกา
 วตฺถุณิ อปรานิปี
 ชินฺพิมฺพมฺหิ ตาทิเน ฯ
 วิมุตฺติ จ มนฺนตฺกา
 ติฏฺฐนฺตุ ยาว สาสนํ ฯ

³⁷⁶ ล1, ล3, ล4. ทิปงฺกรมุนินฺทสฺส

³⁷⁷ ล1, ล2, ร, ท. กปฺปสฺหสฺसानิ

³⁷⁸ ล1, ล2, ล3, ล4. อสงฺเขยฺยานิ

³⁷⁹ ล3, ล4. ปุเรตฺวา

³⁸⁰ ล1, ล2. ปารมี.

³⁸¹ ล1, ล3, ล4. จตฺตานิสฺส

³⁸² ล4. สิลฺลสมฺมาชฺชิกรุณา

127. โพธิมูลมฺหิ สตฺตาทเห
โส ฐมฺโฆ ชินฺพิมฺพมฺหิ
ยํ ฐมฺมํ สมนฺุสฺสริ
ติฏฺฐตุ ยาว สํสํนํ ๙
128. เยน ญาเณน โส สตฺถา
เทวานํ กงฺขเจทาย^{๓๘๓}
อกาสิ ปาฏิหาริยํ
ฐาตุ ตํ ชินฺพิมฺพเก ๙
129. เจตียํ อนินฺมิสฺสญฺจ
ปลฺลงฺกโพธิรุกฺขญฺจ^{๓๘๕}
อกาสิ ปฎิปุชิตุ^{๓๘๔}
เยน ญาเณน โส ชินฺ
ติฏฺฐตุ ยาว สํสํนํ ๙
130. รตนฆรสฺตฺตาทเห^{๓๘๖}
เยน ญาเณน ตํ ญาณํ
อภิฆมฺมมนฺุสฺสริ
ติฏฺฐตุ ชินฺพิมฺพเก ๙
131. นิโคฺรชอชฺชปาลมฺหิ^{๓๘๗}
คฺณํ อลภิ โส ตสฺส
สตฺตาทเห โส มหามฺุ
ติฏฺฐตุ ชินฺพิมฺพเก ๙
132. มุจฺจลินฺทมฺหิ สตฺตาทเห
โส คฺโณ ชินฺพิมฺพมฺหิ
โย คฺโณ วิชฺชติ ตทา
ติฏฺฐตุ ยาว สํสํนํ ๙
133. ราชายตนสฺตฺตาทเห
โส คฺโณ ชินฺพิมฺพมฺหิ
ยํ คฺณํ ลภเต ชินฺ
ติฏฺฐตุ ยาว สํสํนํ ๙
134. ปุณาคนฺุตฺวา อชฺชปาเล^{๓๘๘}
จิตฺตํ อุกฺปาทยิ พุกฺุ
นิสฺสํกิตฺวา อเทสิตุ
ฐมฺมชฺชนฺุสฺสโร
เสฏฺโฐ สพฺโพ ชินฺพิมฺพมฺหิ
ติฏฺฐตุ ยาว สํสํนํ ๙

^{๓๘๓} ล1, ล2, ก. กงฺขเจทาย

^{๓๘๔} ล2, ล4. ปฎิปุชิตุ

^{๓๘๕} ล2, ล4. ปลฺลํกโพธิรุกฺขญฺจ

^{๓๘๖} ล3. รตนฆเร สตฺตาทเห

^{๓๘๗} ล4. นิโคฺรชอชฺชปาลมฺหิ

^{๓๘๘} ล1, ล2, ล4, ร. อชฺชปาล. ล3. อชฺชปาลํ

- 135-136. ตทาบิ พุรหฺมา อาคนุตฺวา สมฺพุทฺธํ อภิราชยิ
 สุตตานํ อนุกมฺปาย เทสิตํ ชมฺมุตฺตมํ ฯ
 ปฏิญฺญ^{๓๘๐} เทติ โส สตถา พุรหฺมโน ชมฺมุเทสนํ
 โส ชมฺโม ชินฺพิมฺพหฺมิ ติฏฺฐตฺตฺ ยาว สาสนํ ฯ
137. พาราณสีมฺปิ^{๓๘๐} คจฺจนฺโต ชมฺมจกฺกํ อเทสยิ
 เชน ญาเณน ตํ ญาณํ ชินฺพิมฺพหฺมิ ติฏฺฐตฺตฺ ฯ
- 138-139. อิลิปตนาเมน มิคทาเย วสํ ชีโน
 ยสาทิกเก กุลปฺตฺเต สหาเย จ ปพฺพาชยิ^{๓๘๑}
 สพฺเพสมฺนุกมฺปาย^{๓๘๒} อรหตฺตํ อทาสี โส
 เชน ญาเณน ตํ ญาณํ ชินฺพิมฺพหฺมิ ติฏฺฐตฺตฺ ฯ
140. กปฺปาสีเก วนสณฺฑเท ภทฺทวคฺเค สหายเก
 โววทิตฺวา ปพฺพาเชตฺวา อรหตฺตํ อทาสี โส
 เชน ญาเณน ตํ ญาณํ ชินฺพิมฺพหฺมิ ติฏฺฐตฺตฺ ฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๓๘๐} ล1. ปฏิญฺญ

^{๓๘๐} ล1, ล3, ท. พาราณสีมฺพิ

^{๓๘๑} ท. ปพฺพาชยิ

^{๓๘๒} ท. สพฺเพสมฺนุกมฺปาย

- 141-142. อรุโรวล^{๓๙๓} ชีโน คนตุวา
 กตุวาน ชฎิเล ตตถ^{๓๙๔}
 ปพพาเซตฺวา อรหตฺตํ
 เยน ญาเณน ตํ ญาณํ
 สสาวโก ชีโน คนตุวา
 ราชฺฐยาเน วสิตุวา โส
 เยน ญาเณน ตํ ญาณํ
- 143-144. กปิลวตฺถุ^{๓๙๖} คนตุวาน
 วราสเน นิสสิทฺตฺวา
 ญตฺวา จ เต ปสาเทตฺ^{๓๙๘}
 จงฺกมํ^{๔๐๐} ตตถ มาเปสิ
 เยน ญาเณน ตํ ญาณํ
- อจุเจวํ ปาฏิหาริยํ
 วิเนตฺวา^{๓๙๕} กสฺสปาทิกเก
 อทาสิ กรุณาโกร
 ชินพิมฺพมฺหิ ติฏฺฐตฺ ๗
 รมมํ ราชคหํ ปุริ
 อทาสิ ชมฺมมุตฺตมํ
 ชินพิมฺพมฺหิ ติฏฺฐตฺ ๗
 ทเมตฺ ญาตเก ชเน
 ญาตินํ^{๓๙๗} มานเจตฺนํ
 อพฺภุคนตุวา^{๓๙๙} นเก ตเล
 วิสฺสุทฺ รัตนามยํ^{๔๐๑}
 ชินพิมฺพมฺหิ ติฏฺฐตฺ ๗

^{๓๙๓} ล1, ล2, ล4. อรุโรวล

^{๓๙๔} ล1. ตต

^{๓๙๕} ก. วิเนตา

^{๓๙๖} ล3. กปิลวตฺถุ. ล4. กปฺปิลวตฺถุ

^{๓๙๗} ล4. ญาตินํ

^{๓๙๘} ล1, ล2. ปเทสาตฺ

^{๓๙๙} ล1, ล2, ล3, ล4. อพฺภุคนตุวา

^{๔๐๐} ล1. จงฺกม

^{๔๐๑} ล2. รัตนามย

- 145-146. นิสิติตฺวา^{๔๐๒} มหาวิโร^{๔๐๓} จงฺกเม รตนามเข^{๔๐๔}
 นิมนิตฺวา ชินรูปํ โส อตฺตนา สทิสํ วรํ
 ปุจฺจาเปตฺวา มหาปญฺเห วิสขุเชสิ มหามติ
 เขน ญาเณน ตํ ญาณํ ชินพิมุพฺพหิ ติฏฺฐตุ ๗
- 147-148. อาคนฺตฺวา โส มหาเถโร สารีปฺตฺโต^{๔๐๕} มหาคณิ^{๔๐๖}
 ปาเท วนฺทิ ชินํ ปุจฺฉิ พุทฺธจวิตมุตฺตมํ
 ตสฺส ชมฺมมเทเสสิ จริยํ นาม ปิฎฺกํ^{๔๐๗}
 เขน ญาเณน ตํ ญาณํ ชินพิมุพฺพหิ ติฏฺฐตุ ๗
149. โอตฺตริตฺวา คคณฺมหา นิสิติตฺวา วราสเน
 ทเมติ ญาตเก สพฺเพ วนฺทาเปตฺวา มหาสโส
 เขน ญาเณน ตํ ญาณํ ชินพิมุพฺพหิ ติฏฺฐตุ ๗
150. ปุณาคนฺตฺวา ราชคหํ^{๔๐๘} ลญฺจฺยฺยาเน วสํ ชิโน
 ปติฏฺฐเปติ^{๔๐๙} สุกตฺตํ ปฐเม^{๔๑๐} ผลมุตฺตเม
 เขน ญาเณน ตํ ญาณํ ชินพิมุพฺพหิ ติฏฺฐตุ ๗

^{๔๐๒} ล1, ล2. นิสิติตฺวา

^{๔๐๓} ล1, ล3. มหาวิโร

^{๔๐๔} ล1. รตนนามเข

^{๔๐๕} ล4. สารีปฺตฺโต

^{๔๐๖} ล1. มหาคณิ

^{๔๐๗} ล1, ล3. ติฏฺฐกํ

^{๔๐๘} ล1. ราชคหํ

^{๔๐๙} ล1. มติฏฺฐเปติ

^{๔๑๐} ล4. ปถเม

151. ตทา โส สาวตถิ คนตฺวา
 ปฏิกคเหสิ อารามํ
 เชน ญาเณน ตํ ญาณํ
- 152-153. ยทา อกาสิ ภควา
 คณฺทมพฺรภฺชฺชุลมฺหิ^{๔๑๑}
 ตทา^{๔๑๒} ติตฺถิชฺชา สฺพเพ
 เชน ญาเณน ตํ ญาณํ
154. ปาฏิเทราวสานมฺหิ
 อภิธมฺมเทสฺย
 เชน ญาเณน ตํ ญาณํ
- 155-156. โอตโร เทวโลกมฺหา
 ปุชฺชิตฺ เทวพฺรหฺเมหิ
 โลกสฺส วิวรํ นาม
 ทสฺเสสิ ญาณเตเชน
 เชน ญาเณน ตํ ญาณํ
- ตสฺส เชตวเน อทา
 ธมฺมํ เทเสสิ จกฺขฺมา
 ชินฺพิมฺพมฺหิ ติญฺจตุ ๕
- ธมฺกํ ปาฏิหาริยํ
 สฺพฺพโลเก อสฺทิสํ ๕
 ปลายนฺติ ทิสฺทิสํ
 ชินฺพิมฺพมฺหิ ติญฺจตุ ๕
- วสนฺโต ติทฺสาลเย
 เทวานํ มาตฺยาปิ จ
 ชินฺพิมฺพมฺหิ ติญฺจตุ ๕
- โสปาเณ^{๔๑๓} รตนามเย
 สํกสฺสนฺครนฺตทา^{๔๑๔}
 อจฺเจโร ปาฏิหาริยํ
 เทวสฺสเม^{๔๑๕} สฺมานุเส
 ชินฺพิมฺพมฺหิ ติญฺจตุ ๕

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๔๑๑} ล1, ท, คณฺทมพฺรภฺชฺชุลมฺหิ

^{๔๑๒} ล1. ตตถ

^{๔๑๓} ล2. โสปาโล

^{๔๑๔} ล1, ล2, ล3, ล4. สํกสฺสนฺครนฺตทา

^{๔๑๕} ล1, ล2, ล3, ล4. เทวสฺสเม

163. ฤทธิญชัยมมุเม⁴²⁶ สกเล ปวดตุตา
 กรุณา ว สตุเตสุ มเหลสิน⁴²⁷ เว
 สุกขายมุสุสาหิตตุโต สนาโถ
 สมติสธมุเม⁴²⁸ จ ปุเร ปุเรสิ
 วรณาณคโต อภิวนุทนีโย⁴²⁹
 จตุปายรกุโธ ภวัต สทา โน ฯ
164. จริชากุสโล พุทโธ เทเสสิ พุทธการกั
 จงกเม⁴³⁰ สารีปุตตสุส จริต ปุพพะเก ชิน
 ตสุส ตสุสานุภาเวน ชินพิมพ์ มหิทฺธิกั ฯ
165. กปุเป จ.⁴³¹ สตสหัสเส จตุโร จ อสงฺเขยฺเย⁴³²
 เอตถนุตเร ยี จริต สพฺพนตํ โภชิปาจัน ฯ
166. อตฺตกปุเป⁴³³ จริต ฐปยิตฺวา⁴³⁴ กวาภเว
 อิมฺหิ กปุเป จริต เทเสสิ ภควา ตทา
 ตสุส ตสุสานุภาเวน โหตุ พิมพ์ มหิทฺธิกั ฯ

⁴²⁶ ร, ท. ฤทธิญชัยเย มมุเม

⁴²⁷ ล1. มรเหลสิน

⁴²⁸ ล1, ล3, ท. สมติสธมุโม

⁴²⁹ ล4. อภิวนุทนีโย

⁴³⁰ ล1, ล2, ล4. จังกเม

⁴³¹ ฉบับ ท. เป็น ย

⁴³² ล1, ล3. อสงฺขเย. ล4. อสงฺเขยฺเย

⁴³³ ล1. อตฺตกปุเป

⁴³⁴ ล1, ล2, ล3, ล4. ฐปยิตฺวา

167. ยทาบิ พุกุโธ อกิตตาทิชาโน
 อิลิ ปวโร ปวเน วสนโต
 ตทาบิ สกโก วรพุมรูโป
 โอรุกุห ปณ⁴³⁵ สุกุกั ว ยาจิ⁴³⁶
 ททาคิ ทาน อเสสั ว ตสส
 โส โพธิ⁴³⁷ คนตุ ว ปญฺเจสิ พุกุโธ ฯ
168. ปุณาปรั โส จ สงุโธ⁴³⁸ อทาลิ
 พุกุขสส รุมจตุตฺปาหนตฺต⁴³⁹
 ตโตสิ⁴⁴⁰ โสตฺถิ⁴⁴¹ สมุกุเท วิรูเป⁴⁴²
 โพธิ สุกุขุ ปวริ ปญฺเจนโต ฯ
169. โควินทวิโป ยทา โส สุเสฏฺโฐ
 ราชุสฺญาโต⁴⁴³ ปุทธิโต อทาลิ⁴⁴⁴
 ทานานิ นานาวรโพธิชา เว
 น ปญฺจยนโต สกุกตฺตาทิก⁴⁴⁵ เส ฯ

⁴³⁵ ล1, ล4, ท. ปณ. ล2, ร. ปณห์

⁴³⁶ ล2. ยาบิ

⁴³⁷ ร, ล4. โพธิ. ล1. โพ

⁴³⁸ ทุกฉบับ. สัโธ

⁴³⁹ ล1, ล2. รุมจตุตฺปาหนตฺต

⁴⁴⁰ ล1, ล2. ตโตสิ

⁴⁴¹ ร. โสตฺถิ

⁴⁴² ล1, ล3. วิรูโป

⁴⁴³ ล1, ล2. ราชุสฺญาโต

⁴⁴⁴ ล1. สกตาทิก. ท. สกุกตฺตาทิก. ล2, ล4. สกุกตาทิก

170. ธนัญชโย โย สุกโต ยทาบิ
 ทานาภิรโต ทุสธมมุสตุโต
 กาลิงครฐเฐ ทุพุกุเช อทาสิ
 ตทาบิ นาคํ กलिพฺรหฺมณานํ ๕
171. กุสวติตุเท นคเว สฺรมุเม
 ราชธิราชา จกุกธารเสฏฐุ⁴⁴⁵
 กริสฺ สาลา อททาสิ⁴⁴⁶ ทานํ ๕
172. วตถนุณปานํ สฺจิริ ว กาลิ
 ปุณาปรี โส นิมิโก⁴⁴⁷ ว ราชธา
 อทาสิ ปาณํ อถ วตถยานํ
 อพฺโพจจินนํ⁴⁴⁸ โส กริตฺวา สฺถานํ⁴⁴⁹
 คเวสฺสนโต⁴⁵⁰ วรโพธิณฺณํ ๕
173. จนุทากิธาโน วรราชปฺตโต
 ยณฺญาภิมุตโต นิกฺขนฺโต ว ทานํ
 สฺเวชฺชิตฺวา⁴⁵¹ อททาสิ⁴⁵² พุกุโ
 สมฺโพธิเสฏฐุ⁴⁵³ ปเนสฺ ตทาบิ ๕

⁴⁴⁵ ร. จกุกธารเสฏฐุ

⁴⁴⁶ ล1, ล2, ล3. อทาสิ

⁴⁴⁷ ล3. นิมิโก

⁴⁴⁸ ล3. อพฺโพจจินนํ. ล4. อพฺโพจจิน

⁴⁴⁹ ล1. สฺถานํ ล3. ทานํ

⁴⁵⁰ ล4. คเวสฺสนโต

⁴⁵¹ ล1, ล3, ท. สฺเวชฺชิตฺวา

⁴⁵² ล1, ล2, ล4. อทาสิ

⁴⁵³ ล1. สมฺโพธิ เสฏฐุ

174. ยทาบิ พุกุโธ ลีวราชเสฎฐโธ
 จินฺเตสิ เทยฺยํ วรรณตตฺตฺตํ⁴⁵⁴
 ทิสฺวาน อนนฺธํ สกฺกพฺรหฺมณํ วั
 อทาสี จกฺขุ⁴⁵⁵ วรรณพิชยา เว ๗
175. เวสฺสณฺตโร โส อททาสี ทานํ
 ทาราริปฺตเต⁴⁵⁶ ปวเน วรรณโต
 ตทา อกฺมปิ ปฐวี⁴⁵⁷ จ เมรุ⁴⁵⁸
 เตเชน ตสฺส ปวรสฺส พุกุโธ ๗
176. ยทาบิ พุกุโธ สลาปณฺทิตฺ⁴⁵⁹ วั
 ปวชฺช⁴⁶⁰ วรรณตฺตํ⁴⁶¹ อททา ตทาบิ
 ปาเตติ อคฺคิ⁴⁶² สกฺกเทวเรนฺดร
 เอสา วั เสฎฐา ปรมา วั ทานํ ๗
177. คุณา หเว อนปฺปกา วรรณปิจนการกา⁴⁶³
 พุกุธรูปมฺหิ ตินฺนตฺตํ ธรรมาโนว ตาทิสฺ ๗

⁴⁵⁴ ร, ท, ล1, ล2. วรรณตตตตต

⁴⁵⁵ ล3. จกขุ

⁴⁵⁶ ล1, ล2. ทาราริปตเต

⁴⁵⁷ ล1, ล2, ล3, ล4. ปถวี

⁴⁵⁸ ล2, ล3. เมรุ

⁴⁵⁹ ล1. สลาปณทิต

⁴⁶⁰ ล3. ปวชช

⁴⁶¹ ล1, ล2, ล4, ร, ท. วรรณตตต

⁴⁶² ล2. อคคิ

⁴⁶³ ล1, ล2, ล4, ร, ท. วรรณปิจนการกา

178. ยทา อโหสิ ปวเน กุญชร สีสวนามโก⁴⁶⁴
 หตถาจรียะหิ⁴⁶⁵ พนฺชนฺโต รกฺชนฺโต สีสมตฺตโน⁴⁶⁶
 น กโรติ จิตฺเต อญฺญตฺต⁴⁶⁷ เอสา ว สีสปารมี⁴⁶⁸ ๙
179. ปุณาปรํ ภูริทตฺโต ปญฺเชนฺโต โพธิมุตฺตมํ
 จตฺุโร องฺเค อธิฏฺฐาย เสติ วมฺมิกมตฺถเก ๙
180. จมฺเปยฺโย⁴⁶⁹ นาคราชา ว อหิคุญฺทิกพาธิโต⁴⁷⁰
 น กโรติ ปญฺิมํ ตสฺส สีสเภทภษา⁴⁷¹ ตทา ๙
181. จุฬโพนฺธิ⁴⁷² ยทา สตฺถา กุติยา อีสึ นินฺเต⁴⁷³
 น กุชฺฌติ สีสรกฺขํ โพธิยาเยว⁴⁷⁴ การณา ๙
182. มหิโส ปวเน สตฺถา วสนฺโต พลวา ตทา
 กุสฺสเก⁴⁷⁵ อตฺถโน⁴⁷⁶ กายํ มกฺกญฺเปิ น กุชฺฌติ ๙

⁴⁶⁴ ล1, ล2. สีสวนามโก

⁴⁶⁵ ล1, ล2, ล4. หตถาปริเยหิ

⁴⁶⁶ ล2, ล4. สีสมตฺตโน

⁴⁶⁷ ล1, ล2, ล4. อญฺญตฺต

⁴⁶⁸ ล2. สีสปารมี

⁴⁶⁹ ล1. ปมฺเปยฺโย. ล2, ล3. ปมฺเปยฺโย

⁴⁷⁰ ท. อหิคุญฺทิกพาธิโก. ล3. อหิตฺตฺทิกพาธิโต. ล2. อหิคุญฺทิกพาธิโต

⁴⁷¹ ล4. สีสเภทภษา

⁴⁷² ล1, ล2, ล4. จุฬโพนฺธิ

⁴⁷³ ล1, ล4. นินฺเต

⁴⁷⁴ ล1, ล2, ล3. โพธิยาเว

⁴⁷⁵ ล1, ล2, ล4. กุสฺสเก

⁴⁷⁶ ล1. อตฺถโน

188. วรโพธิ์ สุปาจนกา^{๔๘๗} กรณา
 จริยา วรทา ปุริตา ปจิตา
 ปติภูจนต^{๔๘๘} สุมิมพวเว สัสสเก
 ธรรมานทีโส ปวิโรจยต^{๔๘๙} ฯ
189. ราชปุตโต ยทา สตถา ยชญชโย^{๔๙๐} มคคณตเว
 อุตสาวพินทุ กีสวาน^{๔๙๑} ปพพช อิลิปพพช^{๔๙๒} ฯ
190. ปุณาปรัง โสมนสโส มหารชชมทา ปิตา
 โส ตัง รชชัง จชชิตวา ปพพช อนาคาวิย^{๔๙๓} ฯ
191. อโยมโร ตทา^{๔๙๔} พุกุโย สิวโค โกวสาครเว
 รญญา ทินนัง รชชัง หิตวา เนกขมมัม อภินิกขมิ ฯ
192. ปุณาปรัง กาสีรญชเร นิพพตโต โสตถิเย กุเล
 เนกขมมาภีโรต หุตวา ปาวีสี^{๔๙๕} โส มหาวนัง ฯ
193. เตมิโย จ ยทา พุกุโย นิรเย^{๔๙๖} ภยภีรโก^{๔๙๗}
 มคคณกโกตติชญาช^{๔๙๘} โสฬسانی วสسانیปี ฯ

^{๔๘๗} ล1, ล3, ท. สุปาปนกา

^{๔๘๘} ล1, ล2, ล3, ล4. ปติภูจนต

^{๔๘๙} ร, ล2. ยชญชโย

^{๔๙๐} ล2. กีสวา

^{๔๙๑} ล4. อิลิปพพช

^{๔๙๒} ล1. จทา. ล2. ยทา

^{๔๙๓} ล1, ล3, ล4. ปาวีสี

^{๔๙๔} ร, ท, ล1, ล2, ล3. นิรเย

^{๔๙๕} ล1, ล2, ล3. ภยภีรโก

^{๔๙๖} ล1, ล2, ร, ท. มคคณกโกตติชญาช

194. ยथा โส มกฺกโถ^{๔๙๗} หุตฺวา นทิกฺุเล วสนฺตทา
 ปิฬิตโต^{๔๙๘} สฺสุมาเรน สจฺจํ วาจิ^{๔๙๙} อภาสิ โส ฯ
195. ภเว จริ ยथा หุตฺวา ตาปโส สจฺจนามโก
 สจฺเจน โลกํ ปาเลสิ สมตฺตํ^{๕๐๐} ชนมภาสิ โส ฯ
196. ยथा โส วญฺญโก หุตฺวา ทวทาเห^{๕๐๑} อุปฺภูติเต
 อาวชฺเชตฺวา สจฺจธมฺมํ สนฺติ ปกฺขาทิ ภาสิ โส ฯ
197. ปุณาปรํ มจฺจุราชา^{๕๐๒} ทฺกฺุเชน ปริปิฬิตโต^{๕๐๓}
 ปโมเจนฺโต สญฺญาตํ^{๕๐๔} ปาวิสฺส สจฺจเตชฺสา^{๕๐๕} ฯ

^{๔๙๗}ท, ล3. มกโถ

^{๔๙๘}ล2. ปิฬิตโต. ล4. ปิฬิตโต

^{๔๙๙}ล1, ล2, ท. วาทํ

^{๕๐๐}ล1, ล2. สมตตํ

^{๕๐๑}ร, ท. ฉวทาเห

^{๕๐๒}ล3, ล4. มจฺจุราชา

^{๕๐๓}ล1, ล3, ล4. ปริปิฬิตโต

^{๕๐๔}ล3. สญฺญาตํ. ล4. สญฺญาตํ

^{๕๐๕}ล2. สจฺจเตชฺส

198. วรโพธิ์ สุปาจนกา กรณา
 จริยา วรทา ปุริตา ปจิตา
 ปติภูษนตุ^{๕๐๖} สุปิมพวเร สสุเก
 ธรรมานทีโส ปวิโรจยตุ ฯ
199. โปชิตเวส สจิว จรนโต
 ทิปายโน โส อีสี สีลชาร
 กุมารมทิ ทุฏฐุ ปติเต อทาสี
 สจฺเจน ชิว^{๕๐๗} ปรม สฺชปี ฯ
200. สุตตโสสมราชา สจฺจธารเสฏฐ
 ทตฺวา ปฏิกุญฺ มนฺสฺสาทกสฺส^{๕๐๘}
 อาคญฺฉิ^{๕๐๙} ปฺร สทฺธมฺมํ สฺมิตฺวา
 หิตฺวาน^{๕๑๐} รญฺญํ อคฺคมาลี ตสฺส ฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๕๐๖} ล1, ล2, ล3, ล4. ปติภูษนตุ

^{๕๐๗} ล1, ล4, ท. ชิว

^{๕๐๘} ล2. มนฺสฺสาทกสฺส

^{๕๐๙} ล1, ล3. อคฺจฺฉิ

^{๕๑๐} ล3. หิตฺวา

201. โปธิ อปตฺโต ว ภเว จรฺนฺโต
 สกฺเกน สาโม อภินฺมิตฺต^{๕๑๑} โส
 สีเท จ พยคฺเช^{๕๑๒} ปวเน ทยาย
 เมตฺตตาย^{๕๑๓} สตฺเต อฺปนามยิ โส ฯ
202. ปุณาปรํ เอกราชาติ^{๕๑๔} ญาโต
 จตฺติ ชมฺเมติ คเหสิ โลกํ
 ทพฺพเสนจฺฉินฺนุเท^{๕๑๕} สพลฺลํ ปสฺสนฺโต
 เมตฺตตาย ปยฺว ปุตฺตํ ตทาสิ ฯ
203. สฺसानเสชฺชยฺยํ^{๕๑๖} จ โลมทฺโส
 กปฺเปสิ พุกฺโข มชฺฌตฺโต ตทาบิ^{๕๑๗}
 กุเสปิ^{๕๑๘} ปุเช จ ชเน ชเนสุ
 อฺเปกฺขา ว เอสํ ปรมา ว ตสฺส ฯ

^{๕๑๑} ล2, ล3, ล4. ร, ท, อภินมิตฺโต

^{๕๑๒} ล1, ล2. พยเช

^{๕๑๓} ล1. เปตฺตตาย

^{๕๑๔} ทุกฉบับ เป็น เสกราชาติ

^{๕๑๕} ล3. ทพฺพิเส ชนินฺนุเท ร, ท, ทพฺพเสน จินฺนุเท

^{๕๑๖} ร, ท, ล4. สฺसानเสชฺชยฺยํ ปิ

^{๕๑๗} ล2. ตทาบิ

^{๕๑๘} ล1, ล2. กุเสปิ

204. ยญญเหหิ ชมฺมาปิ จ เยน จิตา
 ตญฺจาปิ โโพธิ ภเว คเวสํ
 ตนตสฺส พิมฺเพ สกิสฺเส วญฺจนตฺ
 เตชํติเตชํ^{๕๑๐} สฺกโร กโรตฺ ๕
- 205-7. โโพธิญานํ คเวสนฺโต^{๕๒๐} ฐิตํ สิลปฐวิยํ^{๕๒๑}
 สติพาลํ สมากายํ ชคฺคญฺจญฺญาณมุตฺตมํ^{๕๒๒}
 สกฺขาทตฺเถน^{๕๒๓} พนฺธนฺโต ทานํ ปาถะยฺมมุตฺตมํ
 สจฺจสฺสํ^{๕๒๔} ว สมารุญฺห จรณฺโต ภวโฆรเก
 จีรกาลํ^{๕๒๕} ธารชิตฺวา ปตฺโต สมนฺโพธิมุตฺตมํ
 ตสฺส ตสฺसानุภาเวน โหตฺ พิมฺพิ มหิทฺธิกํ ๕
208. เอวํ พหุวิชํ ทุกฺขํ สมนฺปตฺติ จ พหุวิธา^{๕๒๖}
 ภวากเวณฺภวิตฺวา ปตฺโต สมนฺโพธิมุตฺตมํ
 ตสฺส ตสฺसानุภาเวน โหตฺ พิมฺพิ มหิทฺธิกํ ๕

^{๕๑๐} ล2, ล3, ล4. เตชํภิตเตชํ

^{๕๒๐} ล1, ล2. สนฺโต ล3, ล4. ท. วเตสนฺโต

^{๕๒๑} ล1, ล2, ล3. สิลปถวิยํ ล4. สิลปถวิยํ

^{๕๒๒} ล2. อุกฺคตญฺจ ญาณมุตฺตมํ ร,ท. ชคฺคญฺจ ญาณมุตฺตมํ

^{๕๒๓} ล2. สญฺฐาทตฺเถน

^{๕๒๔} ท. สจฺจสฺสํ

^{๕๒๕} ล3. จีรกาลํ

^{๕๒๖} ล1. พหุวิธา ล2. พหุวินา

209. ทตฺวา ทาทพฺพกั ทานั สิลี^{๕๒๗} ปุเวตฺวา ^{๕๒๘} อเสสโต
 เนกฺขมฺมปารมี คนฺตฺวา ปตฺโต สมนฺโพธิมุตฺตมึ
 ตสฺส ตสฺसानุภาเวน โทตฺ พิมฺพึ มหิทฺธิกั ฯ
210. ปณฺทิตฺเต ปรีปฺจุฉิตฺตฺวา วิริยั^{๕๒๙} กตฺวานมุตฺตมึ^{๕๓๐}
 ขนฺติยา ปารมี คนฺตฺวา ปตฺโต สมนฺโพธิมุตฺตมึ
 ตสฺส ตสฺसानุภาเวน ชินฺพิมฺพึ มหิทฺธิกั ฯ
211. กตฺวา ทฬฺหิมชฺชิตฺตฺวานั สจฺจวาจานฺนรฺกฺขิยา^{๕๓๑}
 เมตฺตยา^{๕๓๒} ปารมี คนฺตฺวา ปตฺโต สมนฺโพธิมุตฺตมึ
 ตสฺส ตสฺसानุภาเวน ชินฺพิมฺพึ มหิทฺธิกั ฯ
212. ลาภาลาภเ ยสํายเส สมนานา^{๕๓๓} ว มานเน
 สพฺพตฺถ สมนโก หุตฺวา ปตฺโต สมนฺโพธิมุตฺตมึ
 ตสฺส ตสฺसानุภาเวน ชินฺพิมฺพึ มหิทฺธิกั ฯ
213. เข เขปี คุณา ปณฺชานโต เว
 เตนาจนฺตฺวาปี^{๕๓๔} จ ยาว โปธิ
 ตัญฺจนฺตฺ พิมฺเพ ปวเร ชินฺสฺส
 สฺเตชฺวณฺตึ ภาตึ สทา เว ฯ

^{๕๒๗} ล๒, ล๔. สิลี

^{๕๒๘} ล๑, ล๒, ล๓, ล๔.

^{๕๒๙} ล๔. วิริยั

^{๕๓๐} ล๒. กตฺวานมุตฺต

^{๕๓๑} ล๒, ล๓, ล๔. ร, ท. สจฺจวาจานฺนรฺกฺขิย

^{๕๓๒} ล๑. เปตฺตยา

^{๕๓๓} ร. สมนานา

^{๕๓๔} ล๔. เตนาจนฺตฺวาปี

214. เย เขปี คุณา วรโพธิยา เว
 เตนาจยุนตาปี จ ยาว สีวิ^{๕๓๕}
 ตัญจนตุ พิมเพ ปวเว ชินสุส
 สุตชวนต์ ภาต สทา เว ฯ

215-6. พุพพมา เทวา สหินทา จ โลกपालา ยสสิโน
 อากาสฏฐา^{๕๓๖} จ ภูมิฏฐา ชลชาปี จ ชนตุน
 อิมินา ปุญญเตเชน สี^{๕๓๗} โหนตุ อนามย
 สาสนัน วานุเปกขนต์ รกขนต์ ชินพิมพเกติ ฯ
 อิติ พุทธรูปาภิเสกคาถา นิฉฐิตา ฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๕๓๕}ร, ล4. สีวิ

^{๕๓๖}ล4. อากาสตถา

^{๕๓๗}ล4. สี

217. กรุณา ว สตุเต สกเล ปวตต์
 ยสฺส ญาณวโร อมิตฺตญฺเยย โส
 วัโร^{๕๓๘} คณเทสิ ฐิตีวรัยฺตฺโต^{๕๓๙}
 นมนนาภีรโห ตถิเวกสตุถา ฯ
218. โย โพธิปตฺโต^{๕๔๐} วรญาณกาโม
 ทานาภี^{๕๔๑} สพฺเพ สมตีสขฺมเม
 ปุเรสิ^{๕๔๒} จีโร^{๕๔๓} สุกฺขายฺเปโต
 ตสฺสาปินฺนตา^{๕๔๔} คณชาติโยคา ฯ
219. อปฺปเมยฺเย อีโต สตุถา นนฺทนามะ อสงฺฺเขยฺเย^{๕๔๕}
 พรหมเทโว ฐีโน โลกะ อปฺปชฺชิ^{๕๔๖} มฺนี^{๕๔๗} ปุํคโว^{๕๔๘}

^{๕๓๘} ล1, ล2, ล4. ท. วัโร

^{๕๓๙} ล1. ฐิตีวรัยฺตฺโต

^{๕๔๐} ท. โพธิ ปตฺโต

^{๕๔๑} ล1, ล3. ทานาภี

^{๕๔๒} ล1, ล2, ล3, ล4. ท. ปุเรสิ

^{๕๔๓} ร. จีโร

^{๕๔๔} ล3. ตสฺสาจินฺนตา

^{๕๔๕} ทุกฉบับ. อสงฺฺเข

^{๕๔๖} ทุกฉบับ. อปฺปชฺชิ

^{๕๔๗} ล2. มฺนี

^{๕๔๘} ทุกฉบับ. ปุํคโว

220. โพธิสตุโตปิ อมฺหากํ อติเทโว นวิสฺสโร
 ปฏฺฐะสิ^{๕๔๐} มนสา โพธิ^{๕๕๐} ปฐมฺเขว^{๕๕๑} โส ตทา ฯ
221. ปุเรตฺวา^{๕๕๒} กุสฺเล ชฺมุเม พุทฺธกเร ยถารํ
 ปตฺถิตํ^{๕๕๓} มนสา ญาณํ นนฺทาทิกเก อสงฺฺเขยฺเย^{๕๕๔} ฯ
222. สกฺขมฺนิวฺหโย^{๕๕๕} พุทฺโธ อูปฺชฺชฺชํ สัพฺพภทฺทเก^{๕๕๘}
 อสงฺฺเขยฺเย^{๕๕๗} มหาวิโร^{๕๕๘} สัพฺพโลกตฺถุ นายโก^{๕๕๙} ฯ
223. โพธิสตุโตปิ อมฺหากํ จกฺกวตฺติ มทายโส
 สาตโร นาม วาจาเย ปฏฺฐะสิ ปฐมํ^{๕๖๐} ตทา ฯ
224. สัพฺพภทฺทาทิกเก เอวํ วาจาเยว ทิสฺสฺเขยฺเย^{๕๖๑}
 ตโต กาเยน วาจาเย ปฏฺฐะสิ โพธิมุตฺตมํ ฯ

^{๕๔๐} ก. ปฏฺฐะสิ

^{๕๕๐} ล1, ล2. โพธิ

^{๕๕๑} ล1, ล2, ล3, ล4. ปฐมฺเขว

^{๕๕๒} ล1, ล2, ล3, ล4. ปุเรตฺวา

^{๕๕๓} ล3. ปตฺถิตํ

^{๕๕๔} ล4. อสงฺฺเขยฺเย

^{๕๕๕} ก. สกฺขมฺนิวฺหโย

^{๕๕๘} ล1, ล2, ล3, ล4. สัพฺพ ภทฺทเก

^{๕๕๗} ทุกฉบับ. อสงฺฺเขยฺเย

^{๕๕๘} ล4. มหาวิโร

^{๕๕๙} ล1, ล2. ทายโก

^{๕๖๐} ล1, ล2, ล3, ล4. ปฐมํ

^{๕๖๑} ล3. ทิสฺสฺเขยฺเย

225. ตณฺหุํกราทโย^{๕๖๒} พุทฺธา เสลาทิจตฺสงฺเขยฺเย
 ลกฺขกปฺเป ตโต ภุตฺตา ปทฺมุตฺตราทโย ๗
226. พุทฺหมาทิพุทฺหมานรเทวราชา
 อปฺปชฺชชฺ^{๕๖๓} โลเก ชิตฺวา มุนินฺโท
 ทิปฺงกราทโย^{๕๖๔} ปรมานุกาโว
 พฺยาภาสิ สตฺถา ปฏฺม^{๕๖๕} ตทา ตํ ๗
227. กปฺเป จ สตฺสทฺสฺเส จตฺโร อสงฺเขยฺเย^{๕๖๖}
 สฺเมโธ พฺราหฺมโณ อาสิ รมฺเม อมรนามเก
 รโหคโต นิสฺสิทฺวา^{๕๖๗} เอวํ จินฺเตสิ พฺราหฺมโณ ๗
228. ทุกฺโข ปุณฺพุกาโว นาม สฺวีรสฺส^{๕๖๘} จ เกทนํ
 อชาติ อมรํ เขมํ ปรีเยสิสฺสามิ นิพฺพุติ ๗
229. ยถา อญฺเहे จ วิชฺชนฺเต วิชฺชตี สิตฺล^{๕๖๙} ปรี
 ตทา^{๕๗๐} อตฺติตฺเต^{๕๗๑} สนฺเต นิพฺพานํ อิจฺฉิตฺพวกํ ๗

^{๕๖๒} ล1, ล2, ล3, ล4. ตณฺหุํกราทโย

^{๕๖๓} ล2. อปฺปชฺชชฺ

^{๕๖๔} ล1, ล2, ล3, ล4. ทิปฺงกราทโย

^{๕๖๕} ล1, ล2, ล3, ล4. ปฏฺม

^{๕๖๖} ทุกฉบับ. อสงฺเขยฺเย

^{๕๖๗} ล2. นิสฺสิทฺวา

^{๕๖๘} ล4. สฺวีรสฺส

^{๕๖๙} ล2. สิตฺล

^{๕๗๐} ล1, ล2. ยถา

^{๕๗๑} ล3. อตฺติตฺเต

230. เอวมาทที^{๕๗๒} จินฺเตตฺตวา เนกโกฏิสฺสํ ฐนํ
 ทตฺตวา ปพฺพชฺช โส ชีโว^{๕๗๓} หิมาวตฺตสฺส สฺนฺติเก
 ชมฺมุํกปพฺพเต จ ฌานํ^{๕๗๔} วสนฺโต สกฺลํ ลภี ๗
231. ทิปฺภกรํ^{๕๗๕} นิมนฺเตตฺตวา ปจฺจนฺเตสฺส ฐนา ตทา
 ตสฺส อาคมนํ มคฺคํ โสเชนฺติ^{๕๗๖} ตฺถุฏฺฐมานสา ๗
232. เตน กาเลน คจฺจนฺโต อมฺพเว ตาปโส ฐนํ
 ตฺถุฏฺฐหฺนฺตฺตํ^{๕๗๗} ตทฺทิ ทิสฺสุวา โอโรหิตฺตฺวาน อมฺพวา^{๕๗๘} ๗
233. มนุสฺเส ปุจฺฉิตฺเต ตสฺส ทิปฺภกรํ^{๕๗๙} นาม ชฺโน
 นิมนฺติโตสิมฺ^{๕๘๐} มคฺคํ โสเชมาติ พหุ ฐนา^{๕๘๑} ๗
234. ชฺโนติ วจฺนํ สฺตฺตวา ปิตฺติ อฺปฺปชฺชิตฺติ^{๕๘๒} ตฺตฺชเณ
 อธิ พิชฺชํ^{๕๘๓} นิโรปิสฺสํ ชฺโน^{๕๘๔} เม มา อฺปฺปจฺจคา ๗

^{๕๗๒} ล1, ล2, ล3, ล4. เอวมาทที

^{๕๗๓} ล1, ล2, ล3, ล4. ชีโว

^{๕๗๔} ทุกฉบับ. ยานํ

^{๕๗๕} ล1, ล2, ล3. ทิปฺภกรํ ล4. ทิปฺภกรํ

^{๕๗๖} ล1. โสเชนฺติ

^{๕๗๗} ล1. ตฺถุฏฺฐหฺนฺตฺตํ

^{๕๗๘} ล1. อมฺพวา

^{๕๗๙} ล1, ล2, ล3, ล4. ทิปฺภกรํ

^{๕๘๐} ล4. นิมนฺติโตสิมฺ

^{๕๘๑} ร, ท. ชฺโน

^{๕๘๒} ล1, ท. อฺปฺปชฺชิตฺติ. ล3. อฺปฺปชฺชิตฺติ

^{๕๘๓} ล2, ล4. พิชฺชํ

^{๕๘๔} ล2, ล3, ล4. ฌตฺตวา

235. ตตถ ฏตฺวา^{๕๘๕} วิจฺฉินฺเตสิ
 จินฺเตตฺวา โส ตทา เอวํ
 ตตฺถหฏฺฐ^{๕๘๖} ปโมทิต
 เอโกกาสิ วิโสชฺช^{๕๘๗} ฯ
236. อนินฺนุชฺชิตฺเต ตสฺสโสภาเส
 จมฺมก^{๕๘๘} วากจฺรณฺจ
 ปฏิปชฺช^{๕๘๙} ปถณฺชโน
 ปตฺถวโรตฺวาน ปลฺลล^{๕๙๐} ฯ
237. มุญฺจิตฺวา ตสฺส เกเส จ
 ปฐฺวีย^{๕๙๑} นิปฺปนฺนสฺส^{๕๙๒}
 อวฺกชฺช^{๕๙๓} นิปชฺช^{๕๙๔} โส
 ตสฺสทฺปาที^{๕๙๕} เจตฺโส ฯ
238. กิ^{๕๙๖} เม อญฺญาตเวเสน
 ปาปฺณิตฺวาน สมฺโพธิ
 ชมฺมํ สจฺฉิกเตนฺธ
 สนฺตาราเสสิ สเทวํ ฯ
239. ตทา ทิปฺภกโร^{๕๙๗} นาโถ
 อสฺสิสฺสเก ว ฏตฺวา^{๕๙๘} โส
 อหุตฺตนิ^{๕๙๙} ปฏิกฺคโห
 อิทํ วจนมฺพฺรวิ ฯ

^{๕๘๕} ล1, ล2, ล3, ล4. ถตฺวา

^{๕๘๖} ล1, ล2, ล3, ล4. ตตฺถหฏฺฐ

^{๕๘๗} ล3. วิโสชฺช

^{๕๘๘} ล3, ล4. ชมฺมก

^{๕๘๙} ล1, ล3, ร, ท. ปลฺลลเก

^{๕๙๐} ล2. นิปชฺช

^{๕๙๑} ล1, ล2, ล3, ล4. ปถวีย

^{๕๙๒} ล1. นิปฺปนฺนสฺส

^{๕๙๓} ล1, ท. ตสฺส ทปาที

^{๕๙๔} ล1, ล4. กิ

^{๕๙๕} ล1, ล2, ล3, ล4. ทิปฺภกโร

^{๕๙๖} ล1. อหุตฺตนิ

^{๕๙๗} ล1, ล2, ล3, ล4. ถตฺวา

- 253-4. อโนมทสฺสี^{๑๑๗} สมฺพุทฺโธ
 โทษิตฺโต ปิ อมฺหากํ
 เนกโกฏิสหสฺसानํ
 จชฺชิตฺวา มหาทานํ
 อุปฺปชฺชิตฺติ ตกนฺนตฺรํ
 เสนาปติ มหพฺพโล
 ยกฺขานํ อิสฺสโร ตทา
 ลกฺขพฺยากรโณ อหุ ๕
- 255-6. ตโต อุปฺปชฺชิตฺติ^{๑๑๘} โลกสฺมิ
 โทษิตฺโตปิ อมฺหากํ
 พุทฺธํ ทิสฺสุวา ปสนฺโน โส
 กโรติ ชฺชิวิตฺตจาค^{๑๒๐}
 ปทุม นาม นายโก
 สิทฺโ^{๑๑๙} มิดาธิโป ตทา
 โคจรสฺมิ อนาลโย
 พฺยากาลิ ตํ ชินฺโน ตทฺธิ ๕
- 257-8. นารโท นาม สมฺพุทฺโธ
 โทษิตฺโตปิ อมฺหากํ
 พุทฺธปมฺขสฺสํ สํขมฺสฺส^{๑๒๒}
 โลहितจฺนทเนนฺปิ
 อุปฺปชฺชิตฺติ ตกนฺนตฺรํ
 มทฺธิทฺธิโก ว ตาปสฺส^{๑๒๑}
 ทานํ ทตฺวา ภิปฺปชฺชิตฺติ
 พฺยากาลิ ตํ วินายโก ๕
- 259-260. สพฺพตฺถ ทายี ปทุมตฺตราชโย
 ชฺชิวาติชฺชิวโร^{๑๒๓} นรเทวเสฏฺฐโ
 อุปฺปชฺชิตฺติ โลกํ สฺขนตฺถการี
 พุทฺโธ ตโต^{๑๒๔} โส วรรณโลกนาโถ

^{๑๑๗} ร. อโนมทสฺสี

^{๑๑๘} ล1, ล2, ล3, ล4. อุปฺปชฺชิตฺติ

^{๑๑๙} ล1, ล2, ล4. สิทฺโ

^{๑๒๐} ล1. ชฺชิวิตฺตปาดํ. ล2. ชฺชิวิตฺตทตํ

^{๑๒๑} ล1. ตาปสฺส

^{๑๒๒} ล1, ล2, ล3, ล4. สํขมฺสฺส

^{๑๒๓} ล1, ล2, ร, ท. ชฺชิวาติโร. ล3. ชฺชิวาติชฺชิวโร

^{๑๒๔} ล1, ล2. ตโต

- โพธิสัตว์โตปิ อมูหากัง
 มหาทานัง ตทา ทตฺวา
 261-2. ตโต อุปฺปชฺชึ โลกสฺมิ
 โพธิสัตว์โตปิ อมูหากัง
 วิสฺสชฺเชตฺวา ธนํ สพฺพํ
 ตทา ชินฺโน วิทยาภาสิ
 263-4. สฺขธาโต สพฺพโลกคฺโค
 โพธิสัตว์โตปิ อมูหากัง
 จตฺถิปรชฺชํ^{๒๒๐} ทตฺวา
 ตทา ชินฺโน วิทยาภาสิ^{๒๒๐}
 265-6. ตโต อุปฺปชฺชึ^{๒๒๑} โลกสฺมิ
 โพธิสัตว์โตปิ อมูหากัง
 โภจิสฺสทสฺสเสเน
 สกฺขธาสิเลหิ^{๒๒๔} สมฺปนฺโน
- ชติโล^{๒๒๕} นาม รณฺธิโย^{๒๒๖}
 ลทฺทพฺพยากรโณ อหุ ๗
 สฺเมโธ อคฺคปฺคฺคโล
 มาณโว อุตฺตรวฺหโย^{๒๒๗}
 ปพฺพชฺชิ ตสฺส สาสเน
 พุทฺโธ เหสฺสติ อาทินา ๗
 อุปฺปชฺชึ^{๒๒๘} ตทนนฺตรํ
 จกฺกวตฺติ นราธิโป
 ปพฺพชฺชิ พุทฺทสฺสเน
 พุทฺโธ เหสฺสตินาคเต ๗
 ปิยทสฺสิ^{๒๒๒} นราสโก
 กสฺสโป นาม มาณโว
 สงฺฆารามํ^{๒๒๓} กโรติ โส
 ลทฺทพฺพยากรโณ ตทา ๗

^{๒๒๕} ล1, ล3. ชติโล

^{๒๒๖} ล1, ล2. ลณฺธิโย

^{๒๒๗} ล1. มาณโวอุตฺตรวฺหโย

^{๒๒๘} ล1. อุปฺปชฺชึ

^{๒๒๐} ล1, ล2, ล3, ล4. จตฺถิปรชฺชํ

^{๒๒๐} ล2. วิทยาสิ

^{๒๒๑} ล1, ล2, ล3, ล4. อุปฺปชฺชึ

^{๒๒๒} ล2, ล4. ปิยทสฺสิ

^{๒๒๓} ล1, ล2, ล3, ล4. สงฺฆารามํ

^{๒๒๔} ล1, ล2, ล4. สกฺขธาสิเลหิ

- 267-8. อตถกสฺสี^{๔๓๕} มหาวิโร^{๔๓๖} อุปฺปชฺชิตฺตทนนฺตรํ
 โปธิสฺสโตปิ อมฺหากํ สฺสีโม นาม ตาปโส
 ทิพฺพคณฺเฑหิ^{๔๓๗} ปฺุปฺเภหิ ลทฺทพฺพยากรโณ อหุ ๑
- 269-270. ตโต อุปฺปชฺชิตฺต^{๔๓๘} โลกสฺมิ ธมฺมทสฺสี^{๔๓๙} มหายโส^{๔๔๐}
 โปธิสฺสโตปิ อมฺหากํ สกฺโก เทวานมิสฺสโร
 ทิพฺพคณฺเฑหิ ปฺุปฺเภหิ ปุชฺชิตฺวา^{๔๔๑} ตถาคตฺ^{๔๔๒}
 ตํปี ชีโน วิชากาสิ พุทฺโธ เหสฺสตีนาคเต ๑
271. สิทฺถสฺสโต นาม สมฺพุทฺโธ อุปฺปชฺชิตฺต^{๔๔๓} ตทนนฺตรํ
 โปธิสฺสโตปิ อมฺหากํ ตาปโส มิคลวฺหโย
 ชมฺพฺพลเนน ปุเชลสิ พฺยากาสิ ตํ มหายสํ ๑

^{๔๓๕} ล3, ๖, ท. อตถกสฺสี

^{๔๓๖} ล2, ล4. มหาวิโร

^{๔๓๗} ล2. ทิพฺพคณฺโธ

^{๔๓๘} ล1. อุปฺปชฺ. ล3. อุปฺปชฺชิตฺ

^{๔๓๙} ล1, ล2. ธมฺมทสฺสี

^{๔๔๐} ล2. มหาเสยโส

^{๔๔๑} ล1, ล2. ปชฺชิตฺวา

^{๔๔๒} ล3. ตถาคตฺ

^{๔๔๓} ล1. อุปฺปชฺ

277. ลีขิวุหโย นาม ชีโน
โพธิสโตโตปิ อมฺหากั
มหาทานํ ตทา ทตฺวา
อุปฺปชฺชิตี^{๕๕๕} ตทนนฺตรํ
ราชา อาสิ อรินฺทโม
ลกฺขพฺยากรโณ อหุ ๗
- 278-9. เวสฺสกุ นาม สมฺพทฺโย
โพธิสโตโตปิ อมฺหากั
สุทฺตฺสโน นาม นามเน
อทาสี สุปฺปนฺเนน^{๕๕๖}
ตทา ชีโน วิทยาภาสิ
อุปฺปชฺชิตี^{๕๕๖} ตทนนฺตรํ
ราชา อาสิ นราชิปโย
มหาทานํ สจิวํ^{๕๕๗}
ปพฺพชิตี ตสฺส สาสเน
พฺทฺโย เหสฺสตินาคเต ๗
- 280-1. ตโต อุปฺปชฺชิตี^{๕๕๘} โลกสฺมิ
โพธิสโตโตปิ อมฺหากั
ปริกฺขารํ ตทา ทตฺวา
กุกฺกุสฺนฺโย^{๕๕๙} จ สมฺพทฺโย
กุกฺกุสฺนฺโย นาม สมฺพทฺโย
เชโม นาม นราชิปโย
ปพฺพชิตี^{๕๖๐} พุทฺธสฺสเน
พฺยาภาสิ สพฺพทสฺสิโน ๗
282. โภณาคมนวฺหโย พฺทฺโย
โพธิสโตโตปิ อมฺหากั
จชฺชิตฺวาน มหาทานํ
อุปฺปชฺชิตี^{๕๖๒} ตทนนฺตรํ
ปพฺพโต นาม ชตฺติโย
ลกฺขพฺยากรโณ อหุ ๗

^{๕๕๕} ล1, ล2, ล4. อุปฺปชฺชิตี

^{๕๕๖} ล1, ล2, ล4. อุปฺปชฺชิตี. ล3. อุปฺปชฺชิตี

^{๕๕๗} ล1, ล4. สจิวํ

^{๕๕๘} ล1, ล2. สุปฺปนฺนโนน

^{๕๕๙} ล1, ล4. อุปฺปชฺชิตี

^{๕๖๐} ล1. ชี

^{๕๖๑} ล1. กุกฺกุสฺนฺโย

^{๕๖๒} ล1: อุปฺปชฺชิตี. ล2, ล3, ล4. อุปฺปชฺชิตี

- 290-291. โกลิโต อุปติสฺสโส จ
 อานนุโท นามุปฏฐาโก
 เขมา อุปฺปลวณฺณา จ
 โภยิ ตสฺส ภควโต
 292-3. จตุวิสตี สมฺพทฺธา
 ทานํ สีลญฺจ^{๕๗๓} เนกฺขมฺมํ
 ธนฺตี^{๕๗๔} สจฺจมธฺธิฐานํ
 พุทฺธการกขมฺมานิ
 อคฺคา เหสฺสนฺติ สาวกา
 อุปฺภูติสฺสตีมฺ^{๕๗๒} ชินฺ ๗
 อคฺคา เหสฺสนฺติ สาวิกา
 อสฺสตฺโตติ ปวฺจฺจติ ๗
 พฺยาภํสฺ ตํ อนฺนุกมา
 ปญฺญาวิริยปญฺจมํ
 เมตฺตฺเปกฺขา^{๕๗๕} อีมา ทส
 ปริปุเรตี^{๕๗๖} สพฺพทา ๗
 อภินหารกถา ๗

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๕๗๒} ล1. อุปฺภูติสฺสตี. ล2, ร. อุปฺภูติสฺสตีม

^{๕๗๓} ล2, ล4. สีลญฺจ

^{๕๗๔} ล1, ล2, ล3, ท. ธนฺตี

^{๕๗๕} ล2, ล4, ร, ท. เมตฺตฺเปกฺขา

^{๕๗๖} ล1, ล2, ล3, ล4. ปริปุเรตี

294. พุทฺธา อนฺนามริชา สฺสงฺเขยฺเย^{๕๗๗}
 พุทฺธา อนินา สฺหลายิสีฺสฺเขยฺเย^{๕๗๘}
 พุทฺธาริโยเพมกฺลกฺขกฺขปฺเปเก^{๕๗๙}
 วณฺทามิ เต สฺรณรกฺกเม สฺเม ฯ
295. สฺปฺปติฏฺฐิตปาโท^{๕๘๐} โส จกฺกลกฺขณปาทโก
 พุทฺโธ อายตปณฺหิโก^{๕๘๑} ทิมฺหฺคฺลึ^{๕๘๒} จ สมฺพุทฺโธ
 สฺพเพเต ชินฺพิมฺพมฺหิ ติฏฺฐนฺตุ ยาว สํสํนํ ฯ
- 296-7. มุทฺตลหตฺถปาโท โส ชาลหตฺถปาทโก
 อฺสฺสงฺขปาเทมิชฺโช^{๕๘๓} ฐิตโก โนนมฺ ชานุ
 มณฺทลํ ปริมชฺชสี โสหิตวตฺถุคฺชฺโ
 สฺพเพเต ชินฺพิมฺพมฺหิ ติฏฺฐนฺตุ ยาว สํสํนํ ฯ

^{๕๗๗} ล1, ล2, ล3, ล4, ร. สฺสฺสฺเขยฺเย

^{๕๗๘} ล1, ล2, ล3, ล4, ร. สฺหลายิสีฺสฺเขยฺเย

^{๕๗๙} ล1, ร. พุทฺธาริโยเพมกฺลกฺขกฺขปฺเปเก

^{๕๘๐} ทุกฉบับ. สฺปฺปติฏฺฐิตปาโท

^{๕๘๑} ล1, ล2. อายตปณฺหิโก

^{๕๘๒} ล1, ล2, ล4. ทิมฺหฺคฺลึ. ล3. ทิมฺหฺคฺลึ

^{๕๘๓} ล1, ล2, ล4, ร, ท. อฺสฺสงฺขปาเทมิชฺโช. ล3. อฺสฺสฺสงฺขปาเทมิชฺโช

302. สุกกทาโธ^{๕๙๕} ปหุตชีวโห
โคปอุโมภมุตเว^{๕๙๗}
สพเพเต ชินพมพมติ
303. อุณหีสปฏีสโก^{๕๙๙}
ทวตติสวารลกขโณ
อิเมเต ชินพมพมติ
304. จิตตุงคฺล^{๗๐๒} วฏฏุงคฺล^{๗๐๓}
สมงคฺล^{๗๐๕} ตามพนโธ
อิมมติ ชินพมพมติ
- พรมสฺสโร นิลเนตฺโต^{๕๙๘}
ทกฺขินาวฏฏอุโธ^{๕๙๘} จ
ติฏฐนฺตุ ยาว สาสนํ ๗
อิจฺเจว^{๗๐๐} วรสมฺพุทฺโธ
โลกเชฏฺโฐภิวณฺทิโย^{๗๐๑}
ติฏฐนฺตุ ลกฺขณา สพฺเพ ๗
อนุปฺพงคฺล^{๗๐๔} จ โส
ตุงคนโธ^{๗๐๕} จ โส ชิน
ติฏฐนฺตุ ลกฺขณา สพฺเพ ๗

^{๕๙๕}ทุกฉบับ. สุกกทาโธ

^{๕๙๖}ล1, ล2, ล3, ล4. นิลเนตฺโต. ท. นิลเมตฺโต

^{๕๙๗}ล1, ล2, ร, ท. โคปอุโมภมุตเว

^{๕๙๘}ร, ท. ทกฺขินาวฏฏอุโธ

^{๕๙๙}ล1, ร, ท. อุณหีสปฏีสโก. ล2, ล3, ล4. อุณหีสปฏีสโก

^{๗๐๐}ร, ท. อิจฺเจว

^{๗๐๑}ล2, ร, ท. ภิวณฺทิโย

^{๗๐๒}ล1, ท. จิตตุงคฺล. ล2. จิตตคฺล. ล4. จิตตคฺล

^{๗๐๓}ล2, ล4. วฏฏุงคฺล

^{๗๐๔}ล1, ล2. อนุปฺพงคฺล. ล4. อนุปฺพงคฺล

^{๗๐๕}ล1, ล3, ล4, ท. สมงคฺล

^{๗๐๖}ล1, ล2, ล3, ล4. ตุงคนโธ

305. สนิทฺชนชโก^{๗๐๗} พุทฺโธ
 ปริมณฑลโคปุณโก นาโถ
 อิมมฺหิ ชินพิมฺพมฺหิ
 นิคฺขุทโคปุณโก จ^{๗๐๘} โส
 สมฺปนฺนโคปุณโกปิ จ
 ติฏฺฐนฺตุ ลกฺขณา สพฺเพ ฯ
306. สมปาตตโล พุทฺโธ
 สีสมคตโก^{๗๐๙} นาโถ
 อิมมฺหิ ชินพิมฺพมฺหิ
 คชฺชสมานคตโก
 ทกฺขินาวธุวนฺโต^{๗๑๐} โส^{๗๑๑}
 ติฏฺฐนฺตุ ลกฺขณา สพฺเพ ฯ
307. ปริมณฑลชานโก
 อจฺฉินฺทนาภโก พุทฺโธ
 อิมมฺหิ ชินพิมฺพมฺหิ
 สมฺปฺณณสฺมฺพชฺฌนฺ^{๗๑๒}
 คมฺภีรนาภโก^{๗๑๓} ตทา
 ติฏฺฐนฺตุ ลกฺขณา สพฺเพ ฯ
308. ทกฺขินาวธุวนาภี^{๗๑๔} จ
 เอวาวณฺณกรพาหุ^{๗๑๕}
 อิมมฺหิ ชินพิมฺพมฺหิ
 สฺวณฺณกทลฺลฺรโก
 วธุฎฺฐโธ^{๗๑๖} สฺวจิตฺตโต
 ติฏฺฐนฺตุ ลกฺขณา สพฺเพ ฯ

^{๗๐๗} ล1. สนิทฺชินโก

^{๗๐๘} ล2, ร. ป

^{๗๐๙} ล1, ล2, ล4. สีสมคตโก

^{๗๑๐} ล1, ล2, ร, ท. ทกฺขินาวธุวนฺโต

^{๗๑๑} ล1, ล2, ล4, ร, ท. ไม่มี โส

^{๗๑๒} ล1. สมฺปฺณณสฺมฺพชฺฌนฺ. ล2. สมฺปฺณณสฺมฺพชฺฌนฺ

^{๗๑๓} ล1, ล2, ล4. คมฺภีรนาภโก

^{๗๑๔} ล1, ล2. ทกฺขินาวธุวนาภี

^{๗๑๕} ล2. เอวาวณฺณกรพาหุ

^{๗๑๖} ล4. วธุฎฺฐโธ

309. อุตสนนนานุตสนนา⁷¹⁷ ตนุ อลันตนุโก⁷¹⁸ ชีโน
 ติลกาทิวภูษิตตโต⁷¹⁹ รุจิรตนุโก ตทา
 อิมมฺหิ ชินพิมฺพมฺหิ ติญฺฐนฺตฺ ลกฺขณาปิเม ๙
310. วิสฺสุทฺตตนุโก เจว สฺขุมาลตนุโก ตทา
 อฺชฺชฺลิตตตโต⁷²⁰ โส จ วิมลตตตโก มฺนิ
 อิมมฺหิ ชินพิมฺพมฺหิ ติญฺฐนฺตฺ ลกฺขณาปิเม ๙
311. โกมารตตตโก⁷²¹ พฺทฺโท สินิทฺตตตโกปิ จ
 สฺคนฺชตนุโก นาโก สมโลโม อนุตฺตโร
 อิมมฺหิ ชินพิมฺพมฺหิ ติญฺฐนฺตฺ ลกฺขณาปิเม ๙
312. โกภูิสฺหสฺสวารณา⁷²² พลชารณโก⁷²³ ชีโน
 ตฺจนฺนาโส⁷²⁴ จ สฺมพฺทฺโท สฺกสฺสฐานนาสโก⁷²⁵
 อิมมฺหิ ชินพิมฺพมฺหิ ติญฺฐนฺตฺ ลกฺขณาปิเม ๙

⁷¹⁷ ร. อุปปนฺนนานุตสนนา. ล2. อุตสนนนานุตสนนา

⁷¹⁸ ล4. อลันตนุโก

⁷¹⁹ ล3, ล4, ท. ติลกาทิวภูษิตตโต

⁷²⁰ ล2, ร. อฺชฺชฺลิตตตโต

⁷²¹ ท. โกมารตตตโก. ล1. โกมารตตตโก

⁷²² ล1, ล2, ล4, ร, ท. โกภูิสฺหสฺสวารณา

⁷²³ ล1, ล2. วาลชารณโก

⁷²⁴ ทฺกจบบ. - ตฺจนา

⁷²⁵ ล2, ล3, ล4. สฺกสฺสฐานนามโก

313.	รตตทิมมโสะ เจว
สินทุชทนต์สมปนโน
อิมมฺหิ ชินพิมพมฺหิ	สุสฺสกทนต์โก ⁷²⁶ มฺนิ
วิสุทฺธิชฺนทุริยโกปี ⁷²⁷ จ
ติฏฺฐนฺตุ ลกฺขณาปีเม ฯ
314.	วฏฺฐทาทายตมฺโฆ ⁷²⁸
อายตเล ⁷³⁰ อฺชฺชฺเลโฆ ⁷³¹
อิมมฺหิ ชินพิมพมฺหิ	คฺมภีรปาณิเลฆโก ⁷²⁹
รฺจิริสฺสฺกเลฆโก
ติฏฺฐนฺตุ ลกฺขณาปีเม ฯ
315.	สมนฺตา กายปพฺภาวา
วิสาลายตเนตฺโต โส
อิมมฺหิ ชินพิมพมฺหิ	ปรีปนฺณกปฺโปลโก
ปญฺจปสาทเนตฺตโก
ติฏฺฐนฺตุ ลกฺขณาปีเม ฯ
316.	กญฺจิตปอฺโหม ⁷³² พฺกฺโข
วิสาลายตชิวฺโห ⁷³⁴ โส
อิมมฺหิ ชินพิมพมฺหิ	มฺกฺสุรตฺตชิวฺโหโก ⁷³³
สฺจิริรายตคณฺณโก
ติฏฺฐนฺตุ ลกฺขณาปีเม ฯ

⁷²⁶ ล2. สุสฺสกทนต์โก

⁷²⁷ ล1, ล2. วิสุทฺธิชฺนทุริยโกปี

⁷²⁸ ทุกฉบับ. วฏฺฐทาทายตมฺโฆ

⁷²⁹ ล1, ล2, ล4. คฺมภีรปาณิเลฆโก. ล3. คฺมภีรปาณิตลโก ท.

คฺมภีรปาณิเลฆโก

⁷³⁰ ล3. อายตเน

⁷³¹ ร, ท. อฺชฺชฺเลโฆ

⁷³² ล2. กญฺจิตปอฺโหม

⁷³³ ล1. ปฺกฺสุรตฺตชิวฺโหโก

⁷³⁴ ล1. วิสาลายตชิวฺโห

317.	สุกษฐานภณโธ โส
นิกุยหสิสโก ⁷³⁸ นาโธ
อิมมฺหิ ชินพิมพฺหิ	นิกุยฺหสิโรโส ⁷³⁶ ชิน
ฉตฺตชฺลิตสิสโก ⁷³⁷
ติฏฺฐนฺตฺ ลกฺขณาปิเม ฯ
318.	นลาถายตโสโก ⁷³⁸ โส
มหาภมฺกณฺหมุ ⁷⁴⁰
อิมมฺหิ ชินพิมพฺหิ	ปุกฺกสนฺลลาถโก ⁷³⁹
สุกษฐานภมฺ ⁷⁴¹ ตถา
ติฏฺฐนฺตฺ ลกฺขณาปิเม ฯ
319.	อนฺโลมภมฺ ⁷⁴² พฺทฺโธ
สุกษฐานมฺโธ พฺทฺโธ
อิมมฺหิ ชินพิมพฺหิ	อายตภมฺโก ตถา
สุคณฺธมฺชโกปิ ⁷⁴³ จ
ติฏฺฐนฺตฺ ลกฺขณาปิเม ฯ

⁷³⁶ ล2. นิกุยฺหสิโรโส

⁷³⁸ ล1, ล2, ล3, ล4. นิกุยฺหสิสโก

⁷³⁷ ล, ฉตฺตชฺลิตสิสโก. ล2, ล3. ฉตฺตชฺลิตสิสโก. ล4, ฉตฺตชฺลิตสิสโต.

ร. ฉตฺตชฺลิตสิสโก

⁷³⁸ ล1, ล2, ล4. ร. นลาถายตโสโก. ล3. ลลาถายตโสโก

⁷³⁹ ล1, ล2, ล4. ปุกฺกสนฺลลาถโก. ล3. ปุกฺกสนฺลลาถโก

⁷⁴⁰ ล1, ล3, ล4. มหาภมฺกณฺหมุ

⁷⁴¹ ล1, ล2, ล3, ล4. สุกษฐานภมฺ

⁷⁴² ล1. อนฺโลมภม. ล2, ล3, ล4. อนฺโลมภมฺ

⁷⁴³ ล2. สุคณฺธมฺชโกปิ

320. สุกนุชฺมทุกโก⁷⁴⁴ นาโถ
 สุนิลเกสโก⁷⁴⁵ ธีโร⁷⁴⁶
 อิมมฺหิ ชินพิมฺพมฺหิ
 อติสฺนุหอสฺสาสิโก
 ทกฺขินาวญฺจเกสโก
 ติฏฺฐนฺตุ ลกฺขณาปิเม ฯ
321. สุกสณฺฐานเกสโก โส⁷⁴⁷
 สุกสณฺหเกสโก⁷⁴⁸ นาโถ
 อิมมฺหิ ชินพิมฺพมฺหิ
 สินฺทฺธเกสโก วิฑู
 อลฺลิตตฺตเกสโก⁷⁴⁹
 ติฏฺฐนฺตุ ลกฺขณาปิเม ฯ
322. อุชฺชฺลิตวทโน โส
 อิตฺถีสิตฺถานุพฺยญฺชโน⁷⁵⁰
 อิมมฺหิ ชินพิมฺพมฺหิ
 เกตฺมาลาวิจิตฺตโก
 ธีโร⁷⁵¹ โลกคฺตนายโก⁷⁵²
 ติฏฺฐนฺตุ ลกฺขณาปิเม สพฺเพ ฯ
 . อิตฺถานุพฺยญฺชนคาคา⁷⁵³ สมตฺตา ฯ
 เข เทวา เข จ มานสา
 สพฺเพเต พุทฺธรูปานิ
 อินฺทา พุรฺหฺมา สมารกา
 รกฺขนฺตุ⁷⁵⁴ ยาว สาสฺนา ฯ

⁷⁴⁴ ล4. สุกนุชฺมทุกโก

⁷⁴⁵ ล1, ล2, ล4, ร, ท. สุนิลเกสโก

⁷⁴⁶ ล1, ล2, ล3, ล4. ธีโร

⁷⁴⁷ ล4. ไม่มี โส

⁷⁴⁸ ล4, ร. สุกสณฺฐานเกสโก

⁷⁴⁹ ล1. อลฺลิตตฺตเกสโก

⁷⁵⁰ ทุกฉบับ. อิตฺถานุพฺยญฺชโน

⁷⁵¹ ล1, ล2, ล3, ล4. ธีโร

⁷⁵² ล1, ล2. โลกคฺตนายโก

⁷⁵³ ทุกฉบับ. อิตฺถานุพฺยญฺชนคาคา

⁷⁵⁴ ล1. นีรกฺขนฺตุ